

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXIII. évfolyam

Subotica, szerda 1922. június 21.

168. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délben
TELEFON SZÁM: Kiadóhivatal 8—58, szerkesztőség 5—10

Előfizetési ár: negyedévre 90° — dinár

SZERKESZTŐSÉG: Kralja Alexandra-utca 4 szám alatt
Kiadóhivatal: Kralja Alexandra-utca 1 (Leibach-palota)

A választójogkérdése

Többször megirtuk s mindig gondolunk rá: ami magyar szó itt elhangzik, magyar cselekedet végbemeget, az akarva nem akarva az egész itt élő magyarság megnyilatkozásaként hat. A legegyszerűbb állásfoglalás a tömegek akaratának látszatát kelti, ha az a nyilvánosságra kerül, mert a publicitás sulyban, jelentőségben és terjedelemben tömegitelettel növeli meg a legegényibb megnyilatkozást is.

Beogradban most első fázisa zajlott le annak a küzdelemnek, amelyik a nemzeti kisebbségek választójoga körül kerekedett. S amíg egyfelől fölfedték a veszélyt, félverték a harangokat, megszervezték a segitőcsapatokat s kimutatták, hogy pyrrhuszi lenne az a győzelem, amelyik elűné a nemzetiségi kisebbségeket a választójogtól, addig másfelől éppen a legnehézebb időkben, olyan álláspont került nyilvánosságra, amely szerint, nekünk magyaroknak „se nem tulságosan fontos, se nem borzasztóan szükséges, se nem rettenetesen sürgős a választói jog”.

Ez az álláspont, amelyik bizonyára a legtiszteletemtöbb és legnemesebb indokokból fakadt, megnehezíti azt a küzdelmet, amelyik a választójogért folyik, mert félremagyarázhatatlan jogcímek ad a kisebbségeknek kijáró választójog ellenzői számára. Végtere is, fogják mondani, ha a magyaroknak nem kell a választójog, nem lehet ezt rájuk tukmálni. S egyébként is — *volenti non fit injuria*.

Mi csak arra akarunk rávilágítani, hogy az a logikai folyamat, amelyik ehhez az állásponthoz elvezetett, tévedéseken bukott keresztül. A választójog kérdésének lekiécsinylői azt mondják: nem fontos a választójog, mert nem fontos a parlament se. Az ország népei tartományonként egymás után helyezkednek az *autonomia* álláspontjára, a Vajdaság népe is már autonómiát követel, nem kétséges, — mondják — hogy a magyarság is autonomista lesz, mit érdeklí akkor a magyarokat az a kérdés, hogy a hatáskörében csökkenő nemzetgyűlés tagjainak megválasztásában részt vehet-e?

Tegyük fel, hogy mindez így igaz, s tegyük fel, hogy mindez így helyes is, akkor is azt mondjuk: a mai alkotmány centralista, a mai jogállapot centralista. Az autonómiát vagy forradalmi, vagy parlamenti uton lehet megvalósítani. S miután a forradalmi utat a legszélesebb autonomisták se választják, kétségtelen, hogy a nemzetgyűlésben, a törvényhozás utján lehet csak az alkotmány átalakítását keresztül vinni. A

főladat tehát szerintünk is csak az lehet, hogy a nemzetgyűlésnek minél több autonómiát követelő tagja legyen, ez pedig csak úgy érhető el, ha a választók többsége is autonomista. Lehet-e akkor azt mondani, hogy a választójog se nem fontos, se nem sürgős? A ki ezt hirdeti, az abba a logikai hibába esett, hogy az általa kivánt állapot szempontjai szerint ítélte meg a mai jogállapotot és mert — ismét tévesen — azt tartja, hogy tartományi önállóság esetén a választójog nem lesz olyan fontos, mint amilyen ma, azt hirdeti, hogy a választói jog *már* ma sem fontos. Arra azonban nem kapunk választ, hogy választójog, tehát parlamenti képviselet nélkül az autonomisták akarata hogyan fog érvényesülni a törvényhozásban?

Nem beszélünk most a választójog dogmatikájáról, mely a politika tudományának megállapításával tiltakozik a választójog le-

kicsinylése ellen, elkerüljük azt a kérdést is, hogy a legtiszteletemtöbb véleményekkel is megegyezett-e a legkétségtelenebb jog: a választójog kiküzdésének megnehezítése. (Ugy hisszük, abban a kérdésben mégis megvan az egyetértés, hogy a magyarságnak, ha a választójogot nemcsak az alkotmányban, de a gyakorlatban is megkapta, a *ma*inál kü ön lesz a jogállapota.) Most szándékosan kerültünk minden véleménnyilvánítást abban a nagy pörben, mely a centralisták és az autonomisták között folyik. Szükséges mindennek megállapítása, mert politikai küzdelmekben az elhallgatott szavaknak nagyobb jelentőséget tulajdonítanak, mint a kimondottaknak s mert nekünk most az volt az egyetlen feladatunk, hogy kimutassuk a választójog fontosságát függetlenül minden államjogi helyzetől s a belső berendezkedés minden elképzelhető módjától.

Küzdelem

a nemzetiségek választójoga ellen

Technikai obstrukciót kezd az ellenzék

A demokratapárt tagjainak követelése

A Bács megyei Napló beogradi tudósítója pattantotta ki először azt a megdöbbentő hírt, hogy a radikális és demokrata párt tagjai közül egyesek titokban, de annál szívósabban azon fáradoznak, hogy a választójogról alkotandó új törvény a nemzeti kisebbségek tagjaitól tagadja meg a választójogot.

Ez a mozgalom hetekkel ezelőtt kezdődött már. Ahogy nyilvánvalóvá vált, hogy a magyar és német nemzeti kisebbségek megszervezése következtében a vajdasági képviselők nem számíthatnak föltétlenül a nemzetiségekből kikerülő választókra, megkezdődtek azok a kísérletezések is, hogy

az alkotmány és a védelmi szerződés rendelkezéseinek flagrans megsértése nélkül miképpen lehetne a nemzetiségi választóktól megszabadulni.

Azok a képviselők, akik mandátumukat féltették a nemzetiségi választóktól, nevesebb közjogi szakokat és tekintélyesebb politikusokat egymásután kerestek fel s kértek tőlük javaslatot olyan megoldásra, mely

megőrzi az alkotmányosság látszatát, de megsemmisíti annak lényegét.

Becsületére legyen mondva azoknak, akikhez a kísérletezők fordultak, hogy ilyen megoldási tervvel nem állottak elő. Ezt a mandátum-biztosító törekvést várattal segítő csapatok erősítették meg.

Azok a csoportok, melyek más jelentkezési formában a vajdasági magyarsággal éppen most sürgős ügyekkel keresik az együttműködés közös és új platformját,

éppen azok voltak a bizottságnak a javaslat elenzőivé s azok kezdenek obstrukciót a nemzetgyűlésben, mert

sokallják a javaslatnak azt a rendelkezését, mely az állampolgári egyenlőség alkotmányos elve alapján a nemzetiségeknek is választójogot akar adni.

A legnagyobb meglepetést az kellette — *fejlethetetlen marad ez a tanulság* — hogy a szocialisták pártjának hivatalos szónoka is a kisebbségek választójoga ellen nyilatkozott: a nemzetközi szocialista elnöke sovénabb és türelmetlenebb álláspontot foglalt el, mint a szerb nemzeti pártok exponensei. A szocialisták parlamenti pártja arra törekszik, hogy a vajdasági magyar és német nemzetiségű elvtársaik ne juszanak választójoghoz.

A nemzetiségek választójogának első csatája a törvényelőkészítő bizottság szombati ülésén dőlt el, ahol, mielőtt megirtuk, Jovanovic Ljuba felszólalása elődöntötte az első nekifutás sorsát. Az ő tekintélyén és tudásán megtört a roham.

A titkos mozgalom azonban tovább szövögette szálait. A demokratapárt nagyrésze előtt csak a mai napon vált ismertté ez a törekvés. Konsterrávia vettek róla

tudomást s a klub ülése után fölkeresték Davidovic Ljubát, a párt elnököt s kijelentették, hogy

a törvényjavaslat ellen fognak szavazni, ha a javaslatot úgy fogják módosítani, hogy a nemzetiségeket kizárja a választójogból.

Mint beogradi tudósítónk jelenti, a Davidovicnál eljáró képviselők sorában Selyerov Szlavkó nem foglalt helyet.

A „jogfosztó” képviselők hosszú hetek keserves töprengése után végre találtak olyan módot, amivel hitük szerint törekvünk alkotmányellenességét és jogtalanságát elleplezhetik. A választójogról szóló törvényjavaslat 9. fejezete állapítja meg azokat a rendelkezéseket, amelyek a választói jogosultsághoz elegendhetlenek. E rendelkezések közé akarják becsempészni azt, hogy

nem bírnak választójoggal azok, akik optálás útján szerezték meg az állampolgárságot.

Bizuk azonban abban, hogy ezt a kérdést nem a mandátumfeltétlenség szeszélye, hanem az alkotmányosság tisztelete fogják eldönteni.

A választójogi javaslat elleni küzdelem már megkezdődött a nemzetgyűlésben is, amiről a következő tudósítás számol be:

Az ellenzék megkezdte az obstrukciót

A parlament mai ülésén az ellenzék beavallotta igéretét. A választójogi javaslattal szemben megkezdte a technikai obstrukciót. Az ülést délután 5 óra 20 perckor nyitotta meg Ribar elnök. A formások elintézése után a napirendre tértek át, ezt megelőzőleg néhány kérdést és panaszt tárgyaltak meg. Néhány miniszteri javaslat után Kumanudi pénzügyminiszter felelt Moszkovjevicnek, a szabad árusítás ügyében hozzáintézet kérdésre. Gyokics ket boszniai katolikus pap politikai tevékenységét tette szóvá. Azt ajánlotta, hogy a politizáló papok ellen az alkotmány védelméről szóló törvényt alkalmazzák.

Ribar elnök Gyokics beszéde után javasolta, hogy a választójogi és költségvetési törvény tárgyalását a következő ülésben folytassák.

Lázics földmivesszéspárti tiltakozik az ellen, hogy a költségvetési törvény tervezetét napirendre tűzzék. A quorum megállapítását kérte, ami ellen a többség tiltakozott.

Az ellenzék részéről dr. Korun szocialista kért szót a házszabályokhoz. Lázics Vojatól, aki az elnök többszöri rendretartása után sem maradt a tárgynál, az elnök a szót megvonta. Lázics ennek dacára tovább folytatta beszédét. Az ellenzék, amikor az elnök Lá-

zicstól megvonta a szót, a padokat verve, lármába tört ki. A nagy zajban csak Ivanics és hangja volt hallható. Lázics a zajban tovább beszélt. Végül Lázics befejezte beszédjét. Ezután az elnök szavazásra bocsátotta napirendi javaslatát, amit a többség elfogadott. Amikor az elnök a szavazás megejtése után az ülést beárta, az ellenzéki képviselők nem akarták a termet elhagyni, a terem csak lassan ürült ki.

A budapesti személyvonat elgázolt egy vasúti munkást

— Büneset, vagy öngyilkosság? —

Mai számunkban már röviden megemlékeztünk arról a halálos balesetről, amely kedden este a suboticei állomáson történt. A baleset részleteiről a rendőrség most a következőket közli:

Kedden este 10 óra 10 perckor a suboticei fűtőház mellett a Kelebia felől Budapestre jövő személyvonat a vasúti fűtőháznak egy munkását elütötte. Az esti boros sötétségben a vonatvezető nem vette észre a sínek közt menő munkást, akit a teljes sebességgel haladó mozdony elütött. A szerencsétlen ember fején koponyarepedést és jobb vállán is súlyos sérüléseket szenvedett. Azonnal hívták a mentőket, megjelent továbbá a helyszínen dr. Dimitrievics pályaudvari orvos, aki az első segélyt nyújtotta, a rendőrség részéről pedig Tikviczki István ügyeletes rendőrkapitány volt jelen. A mentők az elgázolt embert a kórházba szállították, ahol az sérüléseibe még az éjszaka folyamán belehalt. Ruhájában semmi igazoló írást nem találtak; azt megállapították, hogy a vasúti fűtőháznál dolgozott és orosz menekült, de nevét egyelőre nem tudják.

A rendőrség megindította a nyomozást annak megállapítása végett, hogy a halálos balesetről kít terhel a felelősség. Azt sem tartják kizártnak, hogy öngyilkosság történt.

Házkutatások a szövetlopások ügyében

A suboticei rendőrség az ügyészségtől nyert felhatalmazás alapján kedden reggel házkutatást tartott Tumbász Lázárnénál és Tussák Annánál.

Tumbásznénál már a lopások leleplezése után, a letartóztatott orgazdák utmutatása alapján találtak több vég selymet és vásznat, rokonságánál pedig a lopásokból származó selyemből készült ruhákat foglaltak le. A mostani házkutatás során néhány párnahuzatról is megállapították, hogy azok a Székely és Vujkovic cég tulajva, Vidákovics Jenő, valamint ennek orgazdája, Brenner Lajos révén kerültek Tumbásznéhoz. Az asszony lakásán ezen kívül klot- és selyemárukat is találtak, amelyekről Tumbásznét azt állítja, hogy ezeket részben Budapesten, részben pedig már régebben Subotícán kereskedőknél vásárolta.

Tussák Anna mulatóhelytulajdonosnál a kutatás nem járt pozitív eredménnyel, bár az orgazdák azt állítják, hogy nagyobb mennyiségű árut adtak el neki.

A rendőrségre újabb szövet és selyemárukat szállítottak be, a melyeket olyanoknál foglaltak le,

akik teljes jóhiszeműséggel csak kisebb mennyiséget vásároltak a tolvajoktól és orgazdáiktól.

Tekintettel arra, hogy igen nagy azoknak a száma, akik részesek

Londonban és Párisban jó eredményt várnak Poincaré és Lloyd George tanácskozásától

Franciaország egyelőre nem alkalmaz szankciókat Németország ellen

London. Hétfőn villásreggeli volt Poincaré tiszteletére, amelyen lord Cursonon kívül a kabinet valamennyi tagja vett részt. Lloyd George, Balfour és Poincaré egy óra hosszat tanácskoztak egymással. A tanácskozás főtémája az angol-francia szövetség és a jóvátételi kérdés volt. Az angol államférfiak kijelentették, hogy

a szövetség dolgában nem tehetnek semmit mindaddig, amíg a Franciaország és Anglia között fennálló ellentéteket el nem simították.

Egyébként azt hiszik, hogy a szövetségnek Angliában meg volna a kellő talaja, mert a két nemzet sok közös érdek és mély szimpátia fűzi egymáshoz. A jóvátételre vonatkozóan hivatalos közlemény szerint abban állapodtak

Horthy Miklós felolvas . . .

A magyar nemzetgyűlés ünnepélyes megnyitása

... Az arcon az ünnepélyesség megható hangulata, az előrelátható események izgalma és a nagy készülődések várakozásteljes és vágyakozásteljes feszültsége látszik. A néma ház már tegnap új életre kelt. A parlament környéke megeléknült és a pirosszónyos, márványos folyosókon ismerősök köszöntöttek egymást, új jelenlévők ismerkednek, a folyosókon megalkultak az első csoportok, elhangzottak az első viccek, amelyek várják — már évek óta hiába várják — az új Mikszáth Kálmánt, aki kedélyes, színes anekdotái aranyos derűlőt ragyogó kedves történetei tömörítse őket.

A hétfői ülés azonban csak formális volt. Nem volt még igazi teste, inkább csak a folyosója volt érdekes, az új emberek miatt. Ez a mai még parádés ülésnek készül, misés megnyitónak. Azok, akik a tegnapi ülés képét legérdekesebbé tették, a piros székfűs szocialista képviselők, mára el sem jöttek. A szocialista képviselő hevonulása tegnap valóságos szenzáció volt. Egyszerre érkeztek, mindenkinek piros szegűl a gomblyukában. Ugy jöttek, mint egy deputáció, amely azonban egyelőre nem keres mást, mint a — helyét. A folyosón nem voltak láthatók és mintha egy hallhatatlan vezényszó diktálta volna mozdulataikat, leültek szó nélkül, zárt csapatban és magukba zárkózva. Az egész, különben rövid és szürke lefolyású ülés számára se egy szavuk, se egy gesztusok. Némán és mozdulatlanul figyeltek arck, amelyeknek a sürűjéből kivilágított egy markáns rajzu, igen világos vonalú fej: a Hebelt professzoré, aki Klebelsberg és Andrássy grófokat győzte le Sopronban. Nem vettek részt semmi tüntetésben és abban a pillanatban, amikor az elnök az ülést bezárta, megint egyszerre felkerekednek és csapatban, ahogy jöttek, elhagyták a Házat. Csak egy emberrel bucsuztak, Jánossy Zoltántól, a kemény, dacos és elszánt nézésű fiatal debreceni képviselőtől, aki

a bűnügyekben, a rendőri nyomozás előreláthatólag még hosszabb időt igénybe fog venni, a melynek során újabb letartóztatások is várhatók.

meg, hogy a jóvátételi bizottság tanulmányozni fogja azt a kérdést, hogy miképpen lehetne rendezhető a német pénzügyeket. Poincaré a hónap végén ismét ellátogat Angliába és akkor megbeszéli Lloyd Georgeval a jóvátételi bizottság jelentését. Addig

Franciaország nem alkalmaz kényszerrendszabályokat Németországgal szemben.

Térgyaltak a tangeri kérdéstről is. Poincaré azt követelte, hogy Anglia mondjon le háboru előtti jogairól és engedje át Tangert teljesen Franciaországnak. Ezzel szemben Franciaország fenntartás nélkül elismeri Angliának a háboru alatt a Suez-csatorna vidékén szerzett jogait. Lloyd George kijelentette, hogy Anglia semmi fele jogáról nem mondhat le.

szintén piros székűvel a mellén jelent meg és a tőzsomszedságukban foglalt helyet.

Ma ő sem jött el, amint hogy az ellenzék egészen elmaradt. Akik eljöttek, ez a kormánypárt s ezek lesznek az új mamelukok. Meg lehet állapítani róluk, hogy mint kaszinó, a második magyar nemzetgyűlés kormánypártja nemcsak láthatóan, hanem szembeszökően fölülte áll az elsőnek. Más a köntöse, más a mozgása, más a szava. Anyyira más, hogy feltétlenül másnak kell lennie a lelkének és a gondolkodásának is.

Kitógástalanul szabott urak, korrekten és uri kedvességgel üdvözlik egymást. Kemény harc után van valamennyi és a szerencsés győztes kormánypárt tele van a békülékenységgel udvarias vágyával.

A megjelent csizmás képviselők sorában ma is nagy feltűnést kelt az orosházi képviselő, Csizmadia András hatalmas, másfélöles szőke óriás s nem messze tőle a legkisebb képviselő, Erdőhegyi, aki talán a csizmaszáraig ér fel hatalmas kollégájának.

A kormánypárt ma is pontos. Tíz órákor ott van a Mátyás-templomban s tizenkét órákor teljes számban összegyűl meghallgatni Horthyt. A kormányzó nem rendel, úgy mint hajdan Ferenc József, magához fel a várba a nemzet képviselőit, de egyébként nagyszerien imitálja a királyt. A ruhája a császári haditengerészt egyenruhája, a kitüntetései a császártól valók s még a magyar kijelése is nagyon hasonlít a Habsburgok kijeléséhez.

Mielőtt azonban a császárnak megadták, ami a császáré lehetett volna, meg kellett adni az Istennek is, ami az Istené.

Dél előtt 10 órákor a budavári Mátyás-templomban Te Deum volt, a melyet Csernoch János bibornok-hercegprímás celebrált.

Délben tizenkét órákor történt meg a nemzetgyűlés ünnepélyes megnyitása a parlament kupolacsarnokában.

Horthy kormányzó pont 12 órákor érkezett a parlament főbejáratához, ahol a kapubejáratnál Lukovich Aladár háznagy fogadta és kísérte a kupolacsarnokba, ahol jelen voltak a Budapesten akkreditált külföldi követelek, a kormány tagjai, valamint az egyes párt tagjai, akiket az Apponyi után legidősebb képviselő, Veress Ferenc, vezetett.

A kormányzó Bethlen István gróf miniszterelnök üdvözölte és felkérte, hogy a nemzetgyűlést nyissa meg. Ezzel egyidejűleg átnyújt a kormányzóknak egy iratot.

A kormányzó átveszi a miniszterelnöktől a megnyitóbeszéd szövegét tartalmazó iratot és felolvassa.

A palicsi lakáskérdés megoldása

Az üres lakások és a rekvirálás kérdése

A palicsi lakásvizonyok az idén egész különösen alakultak. A villatulajdonosok olyan túlzott követelésekkel álltak elő, hogy a mások nyaralók részére kiadott lakások nagy része az idén üres maradt. Ma már féláron kínálják a gazdátlanul maradt lakásokat, de még ez az összeg is tetemesen magasabb az elfogadható árnál és így még most sem igen akad bérlő. A suboticeiak közül sokan távol aradtak az idén Palicstól és most azok, akik mégis ki akarnak menni lakni, azt várják, hogy még lényegesen áresések lesznek.

A fűrdőgazgatóság ezzel szemben már alig tud több vendéget elhelyezni a rendelkezésre álló szállodákban. A fűrdővendégek ugyan az idén első sorban a szállodákat keresték fel, amelyek amellet, hogy kényelmesekek, még olcsóbbak is, mint a villák. Csak a butorozatlan szállodává átalakított földmivesszkola nincs még tele. Vidékről azonban még egyre érkeznek érdeklődések a fűrdőgazgatósághoz lakások iránt, főképpen olyan családok részéről, akik az iskolai szünet megkezdésével jöhettek csak Palicsra nyaralni. Miután a szállodákban már alig van hely és ide gyermekes családokat ugys nehéz elhelyezni, a fűrdőgazgatóság most felszólítja a villatulajdonosokat, hogy a még üres maradt, kiadó lakásokat az árigény megjelölésével jelentsek be, hogy a vidéki érdeklődők részére a fűrdőgazgatóság így lakásokat közvetíthessen.

A palicsi lakásárak megrághatóságához lényegesen hozzájárultak az orosz menekültek, akik tömegesen laknak Palicson, egyesek rekvirált lakásokban, a lehetősebbek viszont nem sajnálták a legrágább árat sem, hogy nyaralhassanak. A lakásrekvirálások különben tovább folynak most is, mert a város mindaddig nem tudta elérni azt, hogy Palicsnak fűrdő-jellegét respektálják és elvi döntéssel megszüntessék a további rekvirálásokat. Illetékes helyen már kijelölésbe helyezték, hogy Palicstól rövidesen menfesztemi fogják a halosági lakás-igénybevételről. A jelenleg üresen álló sok lakásra hivatkoznak azok, akik a rekvirálás fentartását kívánják. Hivatlos helyen azért érvelnek, hogy ahol a fűrdőszézon alatt ennyi fölösleges lakás akad, ott méltányos a nagy lakásínségben a rekvirálás. Megfontolhatetik, hogy a palicsi villatulajdonosok nagyon rá fognak fizetni arra, hogy uszora árakat követeltek villájukért.

„PHILATELIA”
FELYKEREKESKEDÉS — SZÉCSI E.
SUBOTICA, FŐPOSTA MELLE
VÉTEL-ELADÁS-CSERE
Keresek megvételre has mált jogszávl bélyegeket
tekintetnélki akidáadásra bármily mennyiségben
7304

Szervezkednek a munkaadók

— Ujabb bérmozgalmak Suboticán —

A súlyosan érezhetővé vált drágulás újabb bérmozgalmak idejé elő.

Az első újabb bérmozgalmak az asztalosmunkások között vette kezdetét. Az asztalosmunkások eddig 12—20 korona órabért kaptak, ami napi nyolc órai munkaidő mellett heti 576—960 korona jövedelemnek felel meg. Ebből a keresetből a munkások ma nem tudnak megélni.

A munkaadók azonban nem teljesítik a munkások követelését, hanem közös megállapodással maximálisan 25 koronás órabért hajlandók fizetni. A munkások viszont nem elégednek meg ezzel az összeggel és ragaszkodnak eredeti követelésükhöz. Ennek következtében kedden a legtöbb asztalműhelyben a munkások beszüntették a munkát. Mivel az asztalosmunkások vidékre mennek, az a veszedelem fenyegeti a suboticei asztalosipart, hogy rövidesen munkások nélkül maradjon.

Az asztalosmunkások bérmozgalmán nyomon követik más szakmákban is az újabb bérkövetelések és ennek folytán a munkaadók között meggyalognak meg a szervezkedésre. Az asztalosok máris megalakították szervezetüket, amely most már egyöntudon tárgyal a munkásokkal és emelnek tagjai egy másik műhelymunkásokat nem akamzhatják.

Ugyanígy alapon kívánnak szervezkedni a többi iparcsok is, gazdasági érdekeik megvédésére, hogy így az új szervezet pótolja az eddig Suboticán még meg nem alakult iparos szövetséget. Az iparosok szervezkedésére sokféle szempontból szükség is van iparosságuknak.

Az épülő Noviszád

Szanatörüme, nagyszálló, kereskedelmi kamarát, gyufa- és parkettgyárat építenek Noviszádon

— Novisádi munkatársunktól.

A hétfőről keddre halasztott városi közgyűlést delután négy órakor nyitotta meg Szencsevics Milán főispán.

Míg a hétfői közgyűlés a negyvenkilenc pontból álló tárgysorozatból csak kettőt intéztek el, addig a keddi közgyűlés elintézte a még hátralevő negyvenhét pontot.

A tárgysorozatból kiemelkedett a jogügyi, gazdasági és pénzügyi bizottságok javaslata a közéletmezési hivatal alkalmazottainak utólagos jutalmazása tárgyában. A novisádi közéletmezési újszótály teendőit ugyanis 1915-től 1919-ig más ügyosztályok hivatalnokai minden külön díjazás nélkül látták el, még pedig oly eredménnyel, hogy a városnak ebből a vállalatból egymillióháromszázezer korona haszna volt. Lelics tanácsnok referátuma alapján a közgyűlés egyhangulag megszavazta a tisztviselő utólagos jutalmazását.

A közgyűlés tárgyalta Matanovics Sztánko dr. orvos kérelmét, amelyben a várostól sanatörüme építésére telket kér. A kérelmet kedvezően intézték el.

A Srbska Zadrúna Banka részére a Tamerim úton engedélyeztek 18 holdnyi telket gyufa- és parkettgyár építésére. A telek árát holdanként 200,000 koronában állapították meg.

Dr. Tapavica Gyókö tanácsnok előadása alapján, hosszas vita után,

engedélyt adott Adamovics István dr-nak egy modern, nagy szálloda építésére.

Tárgyalták és kedvezően intézték el a kereskedelmi és iparkamara beadványát, amelyben telket kér új kamarai palota építésére, tőzsde-

A Vajdaság képviselői az államtanácsban

— A politika hírei — Nem működött a nemzetiségi bizottság —

Beogradból jelentik: A demokrats klub ülésén megválasztották azt a bizottságot, amely az államtanács tagjainak kijelölésével foglalkozik. A vajdasági képviselők közül Jakšics Zsarko dr. került be a bizottságba.

Mint értesülünk, a bizottság a Vajdaság részéről Bogdanov dr. bánáti főispánt fogja az államtanácsba jelölni, de lehet, hogy a Vajdaság részéről még egy tagot delegálnak.

Az államtanácsnak tudvalevőleg a törvény szerint 30 tagja lesz, akik közül a régi 6 megmarad, a többi huszonegyet pedig újra választják. Ezek közül tízet a demokrats, tízet a radikálisok, négyet pedig a középpártok fogják delegálni.

A radikális párt jelöltje a Vajdaságból dr. Manojlovics János képviselő, suboticei ügyvéd lesz.

Az olasz szerződés. A demokrats párt keddi ülésén Krsztelj vallásügyi miniszter referált az olaszokkal létrejött meg egyezséről. A referátumot nagyobb vita követte, melyben Davidovics Ljuba pártelnök is részt vett. Davidovics beszéde után elhatározták, hogy a kormányt felkéri a megkötött kon-

csarnokkal.

A kérdéshez hozzászólt Miroslavlievics kamarai elnök és részletesen ismertette a kamara terveit.

Ezenkívül több nyugdíj- és házépítési ügyet intéztek el a közgyűlés fél 9 órakor ért véget.

venciók pontos betartására, amit az állam presztízse szempontjából fontosnak tartanak. Felszólított továbbá a kormányt, hogy a saintgermaini és rapallói szerződésnek az olasz nyelvnek az iskolákban és a közigazgatásban való határozatait a moslani szerződésben körülírt mértékre csökkentse, minthogy jelenleg a szerződésnek tulmenő jogokat élveznek az olaszok, viszont Olaszországban a szláv kisebbségeket nyelvi tekintetben elnyomják.

Krsztelj miniszter lemondásával a klub mai ülésén nem foglalkoztak; ennek tárgyalását a szerdai ülésre halasztották.

Az ülés során Davidovics pártelnök kérdést intézett a klubnak már régebben kiküldött nemzetiségi bizottsághoz, hogy jelentését miért nem terjeszti be. Kiderült, hogy a bizottság e kérdéssel eddig még

egyéltálan nem foglalkozott. A párt utasította a bizottságot, hogy a nemzeti kisebbségekkel összefüggésben levő ügyekről minél előbb tegye meg jelentését.

A bizottság elhatározta, hogy Kukovec elnöklete alatt szerdán ülést tart.

Letartóztatták a pécsi SHS konzul inzultálóit

A pécsi rendőrség az inzultus előtt néhány nappal bocsátotta szabadon a verekedő ébredőket

Részletesen foglalkoztunk már a pécsi jogszláv konzulnak és titkárnak a pécsi ébredők által ért inzultusával és hétfői számunkban már megirtuk azt is, hogy a kormány erélyes diplomáciai lépéseket szándékozik tenni az afferban.

A pécsi incidens most érdekes fordulatot vett. Amint ugyanis a „Pécsi Lapok” legutóbbi számából látjuk, az inzultus a pécsi ébredőknek ugyanazok a vezérei: Nesz Károly és Varga Andor követték el, akik már hetek óta terrorizálják botránys viselkedésükkel a pécsi lakosságot.

Csak néhány nappal ezelőtt számoltunk be pécsi jelentések alapján ezeknek a hirhedt verekedőknek éjszakai botránysairól és akkor megirtuk azt is, hogy a pécsi polgárság kérelmére az államrendőrség letartóztatta őket. A fellelmetes verekedők fogvatartása azonban csak rövid ideig tartott. Bár rengeteg feljelentés érkezett ellenük a súlyosan inzultált és többnyire éjszaka megtámadott ártatlan pécsi polgároktól, ezek között is tulnyomórészt zsidó válsauaktól, akikre az ébredők éjszakai portyázásaikon olombottal vadásztak,

a pécsi államrendőrség, a mely már letartóztatásukat is olyan nehezen határozta el, ahelyett hogy megindította volna ellenük az eljárást, két napi őrizetbevétel után szabadon bocsátotta őket.

Nesz Károly és Varga Andor most már annak tudatában, hogy bírmít csinálnak, úgy sem történik semmi bajuk, még zabolátlanabbul

folytatták éjszakánként erőszakosságait. Néhány nappal szabadonbocsátásuk után történt az SHS. konzulnak és titkárnak súlyos inzultálása, amelyet szintén Nesz Károly, Varga Andor és egy Kertész László nevű siheder vezetésével követtek el.

A pécsi államrendőrség az inzultus után sem tartóztatta le az egész város által gyűllött verekedőket. A polgárság azonban őszinte megbotránkozásal és sajnálkozással látta az incidens és most már erélyesen követelte a hatóságoknál, hogy tegyék végre ártalmatlanná a verekedő éjszakai utonállók.

Az államrendőrség erre utasítást kapott a szigorú intézkedések megtételére, mire kénytelen volt úgy Neszt, mint Vargát újból letartóztatni. Legutóbbi letartóztatásuk és az ezt követő szabadonbocsátásuk után már nem hisz benne senki Pécsen sem, hogy most komolyan fognak eljárni ellenük, bár ugy a polgárság, mint a liberális sajtó erélyesen követeli azt, hogy a várost szabadítsák meg a terrorfuktól és az SHS. konzul inzultálóit vegyék el megérdemelt büntetésüket.

RUEE
féle csokoládébonbonok utolérhetőnek

Az osztrák kormány harca a kereskedők ellen

Bécsből jelentik tudósítónk: Az osztrák kormány a valuták néhány nap óta tartó áresésére összehívta a kereskedelmi világ képviselőit és tanácskozott velük az áraknak a valuták súlylédésével való párhuzamos leszállásáról. E tárgyalások folytatása elő azonban csakhamar igen nagy nehézségek górdultak, mert bár az árak a pillanatnyilag érvényben levő valutaparitásnál szemben körülbelül 70 százalékkal magasabbak, a kereskedők egyáltalán nem hajlandók azok leszállítására. A tárgyalók egyikének kijelentése szerint a kereskedővilág semmiféle kezességét nem lát arra, hogy a valutaviszonyok tartósan fognak javulni és mivel a mindenkit újból magával ragadó pesszimizmus ellenére a kormány részéről még mindig tulnteg optimizmus mutatkozik, a kormány és a kereskedők között e kérdésben nagy harc készül. Az elterjedt hírek szerint, amennyiben a kereskedők nem volnának hajlandók a kormány követeléseinek teljesítésére, a kormány rendeleti uton ismét előtbe fogja lépíteni az árak maximálását. Ez természetesen oly harcot idézne elő a kereskedővilág és a hatóságok között, amely a nagy zajjal megindult mentési munkálatokat újra igen nagy mértékben akadályozná.

A különböző érdekkörök kívánásainak összehitkzése folytán a kormány munkássága tehát állandóan meg-megakad. Egyrészt az állami hivatalnokok nem akarnak belenyugodni az elbocsátásba, másrésztől máris fizetésemelést követelnek s ezt a kormány legnagyobb részben már teljesítette is. A minden oldalról mutatkozó nehézségek világosan mutatják, hogy a Jogybank felállításának nagyjelentőségűvé kikiallott terve csupán erőszakkal előtérbe tölthető, amely mitsem változtat azon, hogy a gazdasági élet gyógyulását az egyre jobban bonyolódó nehézségek folytán akadályozzák. Ennek következtében tehát lélektanilag nincs meg a lehetőség arra, hogy az ország a mai zavaros helyzetből kimenekülhessen.

A suboticei újságíró-kongresszus előkészítése

— Külföldi újságírók jönnek —

A Jugoszláv Újságírók Egyesülete az évi országos kongresszusát Suboticán tartja meg, az eddigi tervek szerint szeptember 7-én és 8-án. A kongresszusnak igen sok résztvevője lesz az ország minden részéből és ezeknek nagyrésze ezutal először jön a Vajdaságba, így a rendező-bizottság, élen Profics Márkóval, minél fényesebbnek akarja előkészíteni a kongresszust.

Az előkészítő bizottság már munkába lépett és most dolgozza ki azt a programot, amely a kongresszus napjait be fogja tölteni. Eddig mintegy 180 újságíró jelentette be részvételét a suboticei kongresszuson az ország minden részéből, a legtöbbben Beogradból, Zagreből, Szlovéniából és Dalmáciából. Ezen a jugoszláv újságírókon kívül azonban valószínűleg néhány külföldi újságíró is vendége lesz Suboticának, amennyiben minden valószínűség szerint néhány csehszlávok és lengyel újságíró is leérkezik a kongresszusra.

Maga a kongresszus az eddigi tervek szerint a városba közgyűlési termében fog lefolyni és

a két napot kitöltő ünnepek legnagyobb része Palicson fog lezajlani. Bács-Bodrog vármegye már régebben megszavazott 15.000 dinárt az újságíró-kongresszus céljára és rövidesen a subotici városi tanács is foglalkozni fog azzal a kérdéssel, hogy milyen összeget szán a kongresszusra. A jelenlegi tervek szerint ez az összeg semmiesetre sem fog alul maradni a megye által kiutalt összegnél. Ezenkívül a város bankettet is ad az ideérkező újságírók tiszteletére.

A kongresszus egyik estéjén nagy és valóban nívós hangversenyt készít elő a rendezőség kiváló művészi erők részvételével Palicson, ezenkívül más ünnepek is lesznek. Az előkészítő bizottság most főképpen azokkal a tervekkel foglalkozik, hogy a távolról ideözönlő újságírókkal miképpen ismeresse meg a legjellemzőbb helyi népviseleteket és a környék agrár-jellegére leginkább jellemző dolgokat. Ezért lehetséges, hogy Palicson festői fölvenolást rendeznek a Vajdaság legjellegzetesebb népviseleteiben és szó van arról is, hogy a vidéki és külföldi újságíróknak több bácskai mintagazdaságot és szőlészetet fognak kirándulások keretében bemutatni.

A sok vendég elhelyezése is sok gondot okoz az előkészítő bizottságnak, mert az ideérkező újságíróknak csak kis része lesz szállodákban elhelyezhető, a többieket magánlakásokban szándékoznak két napra elszállásolni.

Ugy a rendezőbizottságnak, mint a városnak is a célja, hogy az itt nagyrészt először megforduló újságírók Suboticiáról a legjobb impressziókkal távozzanak.

Osztrák választás Nyugatmagyarországon

Tegnap folytak le a nemzetgyűlési és tartománygyűlési választások az osztrák uralom alá került nyugatmagyarországi területen. Az egész terület a nemzetgyűlés részére egyetlen választókerületet alkot és nyolc képviselőt választ. A kismartoni tartománygyűlés részére harminchárom képviselőt választanak négy kerületben. Ezek a kerületek: Németújvár, Felsőőr, Nagymarton és Kismarton. Öt párt állított jelöltet, még pedig a keresztényszocialista, a szociáldemokrata, a nagynémet néppárt, a német parasztpárt és a nyugatmagyarországi polgári és kisgazdapárt, mely az osztrák polgári párt támogatásával szervezkedett. Ennek a pártnak, mely tudvaleg a régi osztrák liberális párt utóda, egyik képviselője Czernin Ottokár gróf, a volt külügyminiszter.

A választást minden párt öríasi agitációval kezdte meg, de azért nem igen tudta megmozgatni a tömegeket. Leggyengébb érdeklődés a sok magyar és horvát községet magába foglaló felsőőri kerületben volt. Legtöbb szavazat a szociáldemokrata jelöltekre esett. Az északi iparvidéken a kismartoni kerületben öt, a nagymartonban három mandátumot szereztek. Németújváron egy, Felsőőrön két jelöltjük került be. A tartománygyűlés harminchárom képviselője közül harmincat választottak meg tegnap, három mandátumot pedig két hét múlva állapítanak meg a maradékszavazatok arányából. A megválasztott harminc képviselőpárt-

állás szerint így oszlik meg: szociáldemokrata 12, keresztényszocialista 9, német parasztpárti 6 és nagynémet 3. A németújvári kerület három parasztpártit, két keresztényszocialistát és egy-egy szociáldemokratát és nagynémetet választott, a felsőőri két parasztpártit, két szociáldemokratát, egy keresztényszocialistát és egy nagynémetet, a nagymarton-felsőpulyai négy szociáldemokratát, három keresztényszocialistát,

Franciaország mégis tárgyal az oroszokkal

— A francia kormány deklarációja —

Hága. Hétfőn délután három órakor tartotta a nemzetközi értekezlet harmadik teljes ülését. A francia delegáció egy Párisból érkezett levelet terjesztett az értekezlet elé, amelyben

a francia kormány bejelenti, hogy megbízottai után részt akar venni egy a többszörös, mint az albizottságok tárgyalásain és részt fog venni az oroszokkal folytatandó közvetlen tárgyalásokon is.

Eredeti álláspontjából a francia

Nem számúzik a magyar tanítási nyelvet a középiskolák felsőbb osztályaiból

— Pribicevics Szvetozár nyilatkozata —

A subotici tanügyi inspektorátustól szerzett információk alapján a napokban megírta a „Bácsmegyei Napló” azt, hogy egy rendelet van készülében, amely szerint ezentul a középiskolák négy felső osztályában csak az államnyelv lehet a tanítási nyelv és más nyelven nem is folytathat az előadások. Rámutattunk akkor arra, hogy hasonló rendelet milyen súlyos sérelmet jelentene a magyar és német német kisebbségekre.

Az úgymen most Jakšics Zsarko dr. országgyűlési képviselő felhatalmazta a „Bácsmegyei Napló” beogradi munkatársát a következők közlésére:

Jakšics Zsarko képviselő a „Bácsmegyei Napló” cikkének megjelenése

A II. Internacionale kongresszusa

— A demokrácia és a diktatura ellentétei —

Azok a munkáspártok, amelyek Moszkva és Amsterdam közti harcban Amsterdam mellé állottak, a napokban Londonban összejöttek, hogy a II. Internacionale örökösikeként megbeszéljék a kommunista Internacionáléval szemben követendő taktikájukat, álláspontjukat és politikájukat. A kongresszus megnyitott ülésén Henderson angol kiküldött, volt háborus-miniszter, a következőket mondotta:

— A világ dolgozó osztályainak egységét a legtöbb országban veszélyezteteti a vörös Internacionale. Az angol munkásság és az orosz kommunisták között fennálló ellentétek a demokrácia és a diktatura ellentétei. A kommunisták nem tulajdonítanak fontosságot a szabadságszabadságnak, a sajtószabadságnak és a választójogi szabadságnak. A személyes szabadság ilyenfajta megsértéseivel az angol munkásság mindenkor szembe fog szállani. A dolgozó osztályok egysége a jelen pillanatban különösen fontos, holott a munkásságot talán még sohasem választották el ekkora ellentétek. A munkásság, ha sorában ilyen szakadás áll be, mint nemzetközi

egy parasztpártit, a kismartoni öt szociáldemokratát, három keresztényszocialistát és egy nagynémetet. A nemzetgyűlési nyolc tagot az egyes pártokra esett szavazatok aránya szerint fogják kijelölni a jelölési listák alapján. Valószínűleg négy szociáldemokrata, két keresztényszocialista, egy parasztpárti és egy nagynémet lesz. A nyugatmagyarországi polgári- és kisgazdapárt teljesen elbukott a választáson.

kormány csak annyit tartott meg hogy hangsúlyozza azt a már többször tett nyilatkozatát, amely szerint a hágai értekezlet csak szakértők érkeztele, amely sem politikával nem foglalkozhatik, sem pedig határozatokat nem hozhat. Egyébként Franciaország éppúgy, mint Belgium és Anglia azon az állásponton van, hogy a hágai értekezletet nem érintheti az egyes kormányoknak a napirenden lévő kérdésekben már hozott határozatait.

után beszélt a kérdésről Pribicevics közoktatásügyi miniszterrel és közölte vele a tanítási nyelv megváltoztatásának tervéről a Vajdaságban elterjedt híreket. Pribicevics erre kijelentette Jakšicsnak, hogy a közoktatásiügyi miniszteriumban nincsen szó ilyen rendelet kiadásáról és biztosította arról, hogy

amíg ő miniszter lesz, addig ilyen rendelet nem láthat napvilágot.

A magyarság megnyugvással fogadja Pribicevics miniszter kijelentését és szívesen veszi tudomásul, hogy a középiskolák tanítási nyelvében beálló változásról terjesztett hírek nem felelnek meg a valóságnak.

bi időben különösen leromlott. A francia munkásság nem ismer semmiféle imperializmust és mindenkor arra törekszik, hogy a demokrácia józan szempontjai érvényesüljenek.

Pillanataifölvételek a villanyoson

Palicsról jön a villanyos befelé a városba. Az első kocsinban ülnek a nyaraló családapák, akik késő este szabadulnak ki a robotból, hogy korán reggel az üdüléshől újra visszaterjenek a városba, a munkába, a második kocsinban pedig hetipiacra igyekvő ludasi meg palicsi gazdák pipáznak, meg a fehérbő: néhány tejes kofa. A beszélgetés lassan megindul köztük, ismerik egymást, majdnem minden héten találkoznak egyszerűkészer, amikor így befelé igyekeznek. Az esőről esik előszörban is szó, jó volt, jó volt, hála Isten, hogy jött, ámbátor a levágtott szénának sokat árított, csak, győzze az ember most szarítgatni a szénáját, Aztán a drágaságról esik szó.

— Azelőtt hetven krajcár napszámt adtam a szőgény embernek, ezér a pizér vehetett három róf finom vásznat, most negyven forintot is fizetek, s ezér egy rőföt is alig tud venni.

— Az én uram négy forintér' vett a békében egy pár strapa-csizmát, még most is meg van neki, tavaj fejtette...

— Hat forintér' olyan csizmát lehetett venni, mint a parancsolat.

— Akkor is egy méter buza árát kellett adni egy pár csizmáért, veti ellen valaki, aki úgy látszik, veszi a lisztet, egy méter árért most is lehet csizmát kapni.

Ezen aztán hangos vitaközös indul meg. Nem szívesen hallgadják, hogy a buza is megdrágult, nemcsak a vászon, meg a csizma. Egy öreg magyar, aki a gazdasági eseményekben és az árak alakulásában úgy látszik igen vértázus, azt bizonygatja, hogy csak 1883-ban volt a buza öt és fél forint, azóta mindig nyolc-kilenc-tíz forint volt az ára, a csizma pedig soha sem volt hat forintnál drágább, úgy kellene tehát lenni, hogy most is olcsóbb legyen, mint egy métermázsza buza.

Ezen aztán kis véleményeltérések esnek. Szerencsére azonban a gyerekről esik szó.

— A Julisnak mind a három gyereke számarköhögést kapott.

— A mi gyerekeink is köhögnek, már hat hete, szegényök olyan nyavalyások.

— A Pétor kis csemétéje még is halt, pedig ahon orvost is hittak, még a gázgyárba is kivitték.

— Kéll is az, — mondja egyik tudós tejes kofa. Arra mifelénk a Gyuriéknek a két gyereke már négy hete köhögött. Aztán álbujattak háromszor egy vemhes számar alatt s mintha elválták volna a köhögést. Nincs máh azoknak semmi bajuk...

Ezen aztán megvizsgáztatódnak, ha eddig kissé rémítette is őket, hogy odakint annyi a számarköhögéses gyerek. Van már orvosság erre is.

Aki a buzát is drágálta, hártortalanul veti oda:

— Azt már ne mondja ugyan senki, hogy azér' gyógyultak meg, mert a számar alatt bujtatták át őket...

A tejes kofa azonban erősíti a maga értesüléseinek igazságot s csodálatos esetek derülnek ki, mikor meleg cipő gyógyította meg a heptikát, löszrel kurálták ki a trahomát, s hogy a kételkedő, aki nyilván városi ember, teljesen meggyőző, az aki a buza árákról is informálva van, megállapítja, hogy a számarköhögést azért hívják számarköhögésnek, mert úgy mulik el, ha a számar alatt átbujik a beteg. Ez aztán olyan argumentum, ami az egyetlen kételkedőt is lefegyverzi.

A katona kálváriája a Monte San Michelen

Baroni emlékműve az Isonzó-front elesettjeinek

A Monte San Michele poka immár esztendőök óta csendes. A felült vidék, melynek öléből hosszú hónapok vasápora irtott ki minden vegetációt, az északolaszországba rohanó expressz-utásainak hajnalokon és kísérteti utasien megrázó látványosságokat kínál. A Monte San Michele panorámája, mely a halál döbbenetes apoteozisát mutatta a szemlélőknek, most egy újabb nemes művészi akcentussal gazdagodik.

A quattoi Garibaldi emlékmű tervezője Baroni, ismertnevű olasz szobrász hozzákezdett egy pályaművének megvalósításához, melyet a Monte San Michele emlékműbizottságának nyújtott be Rómába. A bizottság több száz pályázat közül választotta ki Baroni művét, mely az olasz illusztrált layok fényképközlése szerint valóban mindent felülmúló dra aisa. A „T” alakú hatalmas építmény felső része a San Michele nyergén van, míg a „T” betű szárának megfelelő alsó rész a hegy lejtőjén húzódik el. A mű alapszemléje: „a katona kálváriája”. Ennek megfelelően a lejtő emelkedését megszakított lépcsőzetekkel követi. Minden megszakításnál egy fehér karrarai márványból való szoborcsoport áll. E szobrok a front-katona életének és tevékenységének és az óriási embermészárszék minden iszonyatának egy-egy megrázó jelenetét örökítik meg.

Igy halad „a katona kálváriája” a történelmi nevű lejtőn fölfelé. Minden méter, minden kis távozás gondosan el van könyvelve az olasz háború hadijelentéseinek stratégiai telekönnyvezetésében. Baroni műve a változatokat követi. Nincsen a hegy félelmetes hagyományainak egyetlen mozanata sem, melyet ne példánaként óriás fehér tagjak drámai gesztikulációjában Baroni szobrai.

Igy érkezik a hosszú lépcsőzet fel San Michele nyergébe. Itten a lépcsők irányára merőlegesen és a nyereg vonalát követve egy hosszú fehér márvány emlékmű áll, melynek ormáról négy katonaalak int le a teljes erejének orkányaival zugó Isonzói csata minden borzalmaival. Az első sovány

testével mintegy az égbe szállni látszik. A másik visszahanyattik halálos erők csapásától, a két utolsó előre-törtet, a feszültség és félelem minden kifejezésével. Baroni szoborműve meszről egy aeroplannak látszik, mely a végső sebességeket bekapcsolva, mintha éppen a földtől készülne elválni.

Erdély elszakadásakor a földbirtokaikat védtek a magyar grófok Maniu Gyula leleplezi Bánffy Miklós gróf magyar külügyminisztert

Hetekkel ezelőtt az egyik kolozsvári magyar lapban nagy felűtést keltő cikk jelent meg. Pop Valér, pénzügyi kormánybiztos egy rendkívül érdekes nyilatkozatot adott arról, hogy

az erdélyi magnások egy csoportja 1918. év november elején, tehát még a magyar forradalom idején Budapesten, a Vadászúrt-ben felkereste Maniu Gyulát és az elszakadás esetére tárgyalt a kontemplálandó erdélyi agrárreformról is.

Ez a cikk az Erdélyi Magyar Szövetség magnás berkeiben kínos konsternációt keltett. A szövetség nyilatkozatra szólította fel Pop Valért. Ugyanakkor Ugron István, a Magyar Szövetség egyik alelnöke felkereste Maniu Gyulát, hogy ebben a kérdésben nyilatkozzék. De Maniu Gyula kijelentette Ugron Istvánnak, hogy csak abban az esetben hajlandó nyilatkozatfeltele, ha erre az érdekelte erdélyi magnásoktól, akik jelenleg Magyarország a politikai életben vezető szerepet játszanak, felhatalmazást kap.

Bánffy külügyminiszter távirata.

Erre Ugron Istvánék Mocioni Antal, volt erdélyi miniszter után gróf Bánffy Miklóshoz, Magyarország jelenlegi külügyminiszteréhez fordultak, aki távirati uton közölte, hogy Maniu Gyulát a diszkrétio

alól feloldja és felhatalmazást ad a nyilvánosság előtt való nyilatkozatfeltele.

Ugron István a felhatalmazás birtokában megjelent dr. Maniu Gyulánál, aki Ugronnak kijelentette, hogy hajlandó a nyilatkozatot megtenni, s a következő nyilatkozatot tette:

Nyilatkozik Maniu Gyula.

— 1918. év novemberben a gyulafehérvári nemzetgyűlés megtartása előtt Bécsből Budapestre utaztam.

— Mocioni Antal ur, ki a budapesti román nemzeti tanácsnak tagja volt, két ízben arról értesített, hogy

az erdélyi arisztokráciának egy-néhány tagja felkeresni óhajtana. Természetesen szívesen álltam rendelkezéseikre.

Mindkét ízben Bánffy Miklós gróf ur keresett fel,

ha jól emlékszem, egy ízben két ur társaságában. Az erdélyi dolgokról, a román nemzeti Comité szándékai és terveiről érdeklődtek. Kijelenttem, hogy az erdélyi s volt magyarországi románok megmásíthatatlan óhaja a Romániával való egyesülés és hogy mi, a nemzeti Comité tagjai el vagyunk határozva az egyesülést keresztül vinni.

Bánffy Miklós gróf ur sajnálkozását fejezte ki a románok elhatározása felett, a maga részéről az egyesülést

Erdélyre nézve károsnak, a magyarokra nézve sérelmesnek jelentette ki. Bánffy Miklós gróf ur fenntartva azt a véleményét, hogy egyesülésünk nem lesz nemzetközileg elfogadva, aziránt érdeklődött, hogy

tervezetünk szerint milyen lenne egyesülés esetén Erdélynek elhelyezkedése Romániában s mi a tervünk az agrárreformot illetőleg.

Felvilágosítottam az urakat, hogy igyekezni fognak az erdélyi érdekeket megvédeni.

Az agrárkérdést pedig radikálisan fogjuk megoldani a termelési érdekek megvédésével.

Az agrárreform kérdésében az erdélyi földes urak ismert álláspontját védelmezték.

Semmiféle megállapodás köztünk nem létesült. A látogatás természetesen kizárta ezt.

»Maniu Gyula diplomatikus nyilatkozatához csak annyit fűzünk, — mondja az egyik kolozsvári lap, — hogy a Pop Valér kormánybiztos állításait lényegben teljesen fedti. Bánffy gróf és társai még a magyar forradalom idején, amikor a közvélemény semmit sem tudott Erdély elszakadásának az eshetőségeiről, már

tárgyaltak Maniu Gyulával Erdélyről és az elszakadásról és különösképpen az agrárreformról.

Természetes, hogy Erdélyről Maniu Gyula előtt nem mondták le, de ha felkeresték az agrárreform érdekében, akkor bizonyára számoltak annak az eshetőséggel, hogy Erdély mégis csak kényszerű elszakítása megtörténik. És ez az a pont, ahol nemcsak a magyar kormányokat, hanem az erdélyi magnásokat is súlyos felelősség terheli azért, mivel

az erdélyi magyar tisztviselőket annak idején nem világosították fel a helyzetről és egy tragikus, áldozatos hősi mithoz karjába dobták, amely az erdélyi magyar középosztályt teljesen szétzülleszt-

A hóvirág

Irtó: Laczkó Géza

A vörösmárványang olyan vizsgátlannal lógott a sárga ház falán fönt konyhaijtók és konyhaablakok alatt, mint az ember élete a halál örvénye fölött. Az egyik konyhaijtón mindennap fénycsőfordult ki Ödön, hogy a Tavaszmező-utcai gimnázium harmadik d) osztályába légyekzek. A szomszéd konyhaablakon ugyanakkor nézett ki Margit tizenöt évesnek minden varázásával, szeplőjével s koracért férfiűségével. Ödön hosszú haját viselt, Margit rövidet.

Margit alapjában véve nem is tördött a kislíval, aki szeretve tisztelte (lakárcsak osztályfőnökét) Margitnak a konyhaablak párkányára duzzadó hebléit. Az együgyű, gonosz kis József-utcai démonka kizáróan férjgossal foglalkozott, amit is kizáróan a Mária Terézia-terén üzött postások, katonák s egyéb biztos és kétes foglalkozású egyének közt — nem nagy sikerrel, már tudniillik ami az erkölcsi sikert illeti. Anyagi sikerekről már inkább lehetne beszélni. S mégis neki jutott észébe egy este az Ödönkék megcsókolni a lépcsőház sötétjében. Miért, senki se tudja. En legkevesébe.

Ödön az éjjel nem aludt s másnap ezzel a gondolattal ébredt: »Ó az én kis feleségem! Uxor parva! S este vágyakozva várt rád a lépcsőházban kelkaposztaszagu fordulóján.

— Szeret maga engem, Ödön?

Ödön piruló arcában oly nagyra daadt általgó szeme, hogy elfelejtett felelni. De fölbeszéles is minden felelet.

— Szeret vagy nem szeret? — sürte Margit.

— Szépen nem szeretem.

— Na, ha szeret, holnap vasárnap, hoz nekem hóvirágot?

— A hóvirág még fiatal!

— Nekem ne dumáljon, utcasarkon már láttam.

— Csokorba, az más.

— Az is csak a földön nő.

— Hun?

— Zugligetbe, az erdőbe.

— Hát akkor hozok.

— Ha hoz, akkor fölgýűhet egyszer velem a padlásra.

— Stimmt!

Ezzel Ödön megcsókolta uxor parváját, aki már a házban mind a fiuknak megígérte egyszer, hogy fölmegy velük a padlásra, de még egyikkel sem volt föl, bizisek. Megcsókolta s lerohant a Stemmer Józsiékhoz, hogy jön-e a Józsi cserkész-utra holnap a Zugligetbe.

Azt mondta, jön. Akkor szűret!

De jön a bátyja is, a hatodikos. Jöhét!

Réggel megindult a három fiu. Korán. Margit kis hebléi akkor még aludtak. Ebédet is vittek, villanyoszpint is kaptak, mert apjuknak azt hazudták, hogy ez kell, az osztályfőnök kívánja, hogy ök kiránduljanak.

Nehéz vállalkozás volt. Először, mert legnehezebb kiránduló fiunak elbellelni a villamosjegyváltást; aztán, mert az ebédhöz ki kell telni tizóralnak, ebédnek, uzsonnának; harmadszor, mert ilyen korra tavaszon ritka még a hóvirág.

A bicelésen vigan ment a Retek-utcáig; amikor átszálltak a 81-re, váltani kellett még Józsinak is jegyet; a másik kető már a Margit-hídnál váltott. Az ebéd elfogyott tizórára s délután ötig eltartott, míg három vacak marék virágot összekapargattak avar alól, sárból s

egyéb erdei piszokból. De aztán megvolt. A budai sváb agyag vastagon ilt szánnalmas cipőkön és csapott hajuk egy lógott sapádt arcukba, mint az öreg Normafa a kopasz lejtő fölé. De megvolt: három marék hóvirág csokora izzadt nyeriük tokjába ütve. Ugy ütke egymás mellett a befelőlő villanyoson.

A Fogaskerekűnél azonban nagy dolog történt.

Fölzállt a villanyosra az Osztyálfő (igy kellett mondani!) ur egy öreg, kifeszett damával. Hely azonban nem volt. Az osztályfő, már tudniillik a harmadik d) osztály feje, körülnézett. A fiuk fejéről lerepült a sapka.

Az osztályfő rámutatott Ödönre s így szólt:

— Te, kolj föl!

— Ó, nem, hagyja, édes tanár ur, — spítózott az öreg hölgy — szegény fiu, biztosan fáradt.

— Fáradt vagy? — ordított az Osztyálfő Ödönre.

— Nem vagyok fáradt, tanár ur, kérem, — hápozta Ödön.

— Nem fáradt, — fuvalozott az Osztyálfő nevetős hangja a hölgy felé, aki szuszanyva ilt le Ödön helyére.

— Kedves kis fiu! — szót a hölgy.

A tanár ur a hölgy föl hajolt, beszélt neki valamit, aztán mind a ketten hangosan nevettek.

— Ó, de szép ez a hóvirág! — mondta hirtelen a hölgy.

Az Osztyálfő riadtan körülnézett s meglátva Ödön izzadt kezében a kis csokrot, jobb keze mutatóujját a csokorra irányította s onnan legyónvaiban, parancsoló mozdulattal elrántotta a hölgy felé és így szólt:

— Add oda!

A fiu elsápadt.

— Ó, nem, sose fogadnám el, szegény fiu, hisz nem azért szedte. Nem is adná szívesen.

— Szívesen adod? — dörgött az Osztyálfő kérdése.

— Szívesen, — nyögte Ödön, de a szó fele visszacsuklott torkába.

— Nem, nem, nem fogadom el... csak akkor, ha ő maga kínálja.

Az Osztyálfő erre rámeresztette konferenciaelőtti szigorral hideg tekintetű két szemét Ödönre és várt. Ödön megkövült, állt, már amennyire a villanyos lötyögése engedte. A fordulónál összekocant a feje a Józsiéval, aki oldalba bökte:

— Add oda.

Ödön előtt feltűnt a parvus, -a -um paradigma, ama bizonyos notesz, melyben szekundáriú pihenetek az Osztyálfő szívében, a multikori lótt... — s kinyújtotta sovány karját, amelynek végében ott remegett a hóvirágcsokor:

— Tessék, nagysága!

— De kedves! — mondta a hölgy.

Az Osztyálfő barackot nyomott Ödön fejére s a hölgyvel együtt leszállt az Oszlop-utcánál.

— Disznó! — szót a Józsi bátyja.

— Muris! — mondta Józsi.

Csak szegény Ödönke tudt néma veritékben.

A Nyugtatónál átszálltak a 6-osra. Jobb lenne alája! Vagy nem? Mi lesz most?

A Stemmerék kezében kókadán, de hiánytalanul lógott a hóvirágcsokor.

— Te, Józsi, — mekettett elő Ödönhöz a Rákóczi-útján a rég terveltett kérdés — adjál belőle!

— Azt nem!

— Adjál!

tette, tükretette, koldunkenyőre juttatta.

Ha annakidején, 1918 novemberében a magyar állami tisztviselők elnökségének egy csoportja kereste volna fel Maniú Gyulát a Vadászútrán, hogy intervenciója az erdélyi magyar tisztviselők ügyében, amint azt Bánffy gróf és társai lettek az ezerholdak érdekében, fölösleges leírni, az akkori magyar közvélemény miképpen vélekedett volna erről a lépésről. Ők már akkor eljártak, de a magyar tisztviselők kálváriáját nem siettek megakadályozni. Nekik akkor is csak az ezerholdak fájnak, a magyar közép osztály akkor sem érdekelt és ma sem érdekli őket...

KÖNYVEK

ISMÉT CSUDÁK

(György Mátyas könyve)

György Mátyas a Nyugat portájáról indult, a Nyugatban jelentek meg első komoly, művészi értéket jelentő versei, azok a versek, amelyeket később *Lighea* címen könyv alakban bocsátott nyilvánosságra. Már a Nyugatban új hangot ütött az akkor rönszánzását élő impresszionista, a dekadenciában klasszikus nivóra lármázott modern magyar irodalomban. György Mátyas már akkor tudtunk volt a lartpoullantós művészet Sturm und Drang periódusán, tudtunk volt a tédert-hajtó, alázatos pacifizmuson, tudtunk volt a Nyugat frissenszáradt tradíciója és valahogy közel érezte a változás szükségességét, amely a háború viharában egyre aktuálisabb lett. Amikor a fiatalok — Kassákék — először léptek éire, ő ott volt velük, ott volt a *Tett* megalkotásánál. A *Tett*-ben megjelent versei ut- és célkeresés, próbálkozás és igaz, őszinte vergődés volt az aktív ember léle. De a *Tett*-el elhalasztatták: a fiatalok számára elvesztett a tribün... Csak rövid ideig voltak azonban szóvalak. A *Tett*-et pár hétre rá a *Ma* váltotta

- Hogyvisne!
- Adjál!
- Na ideadod a ceruza-borotvát.
- A...?
- Igen!
- Azt nem! — s Ödön lesújtottan elhallgatott.

A Józsi bátyja vigyorogva nézett a két kislóra és nem szólt. Csak amikor leszálltak, vonaglott ki, ott a Baross-utca sarkán, négy szálát a csokrából s vette oda Ödönnek:

- Nesze, de csak azért, hogy azt ne mondhasa az apád, hogy elcsaltunk a Népligethe halóhintáznai. Szervusz!
- Szervuszok! — zengett föl Ödönből a nem várt szerencsén érzett öröm.

Ment. Búszkén ment. Ván hívórág!
A Mária Terézia-téről rácsendült Margit hangja:
— Ödön!

A kisló sietett s ahogy a padhoz ért, anilyen egy magyar királyi folyómérel vihozott Margit, védően, bocsánatkérem, édiadfall tartotta magáa elé a főzélékké pihült négy szál hóvirágot.

— A Zugligethe szedtem.
Margit rácsodálkozott:
— Ezt a vacakot?

A folyómór nadrúszcsébe nyult s egy ötvenkoronást vett elő:

— Dóbd el azt a szemetet, fiam s vegyél a Margit nagyszádnak itt a sarkon egy csokrot. Ami marad, az a tiéd.

Ödön kezébe kiestett a vacak, a bialom, a remény s ki tudja, talán az élet is jó időre; megfordult és ment.

Ment haza, ahol a kelkáposztaszagu lépcsőháza megindult a falnak és sirt, sirt mindaddig, míg a viccek el nem kezdtek körülcipelkedni a házban a szemégyítő nagy kosráral.

fői, ahonnan egyszer csak kikanyarodott György Mátyas. Kikanyarodott és egyedül maradt.

Azóta pár esztendő mulott el, György Mátyas ez idő alatt nem lépett a nyilvánosság elé. „*Ismét csudák*” című versesköténye — amelyet Julius Fischer adott ki — az első jelentés, az első hír róla a Má-tól való leválása után. Három-négy év szaladt el azóta, a *Ma* már néhány fejlődés (vagy tisztulási) vonalat zárt le és a dadaizmuson keresztül uton van új eredmények és művészi felvilágosítás felé — György Mátyas új elénkállása még mindig a régi. A „*Lighea*” és az „*Ismét csudák*” között nem találjuk meg a három esztendő: fejlődésére nem bizonyoság új könyve. Még mindig ott van valahogy, ahol kikanyarodott a Má-ból. Három év után sem tudta kiverekedni magát abból a ködös és bizonytalan művészi atmoszférából, amelyben megindulások verődött föltétlen kvalitásokkal. Sem új eredményt, sem új erőgyarapodást, sem új célkitűzéseket nem ad ebben a könyvében. Csak traktikus művészi tépelődést mutatnak versei, ugyanugy, mint 1916-ban, amikor még együtt volt fiatal költő társával.

Egy bizonyos azonban: amit György Mátyas eddig nem tudott megcsinálni, amiben eddig magarontással megfeneklett, azt rövidesen megcsinálja, abból hamarosan ki fogja magát verekedni. Tehetsége a garancia erre, a tehetsége, amely az „*Ismét csudák*”-ban az egyedüli pozitívum.

KÖZGAZDASÁG

Az esőzés megjavította a terméskilátásokat

A terménypiacon az árak az utóbbi időben lényegesen ingadozásnak vannak kitéve, ami több okra vezethető vissza. A februári nagy *hausse*-t márciusban nagy *baisse* váltotta fel, amikor az árak csak két főcikkben: búzában és tengeriben 20—25 százalékkal estek. Négy hétig a terménypiac teljesen üléttelen volt, legalább is lényegesen kötések nem történtek. Ez idő alatt a fogyasztók készletei a minimumra redukálódtak, tehát a szükségletet ismét fedeznie kellett. Erre kedvező időpontja is megvolt, mert az árak jelentékenyen estek, tehát olcsón vásárolt. Időközben a termés a tavalyinál rosszabbnak mutatkozott s ez a körülmény, valamint hogy a boszniai, szlovéniai kereslet fedezte szükségletét, ugyszintén a bácskai hízalók is kezdték venni a tengerit, különösen Bácska passzív vidékén, ismét *hausse*-t idézett elő a terménypiacon, mely *hausse* június 10—11-én érte el a tétopontját, amikor búzában 1650—60 koronás árban, tengeriben 1300 lisztben 2275—2300 koronás árban kötetett üzlet. Sőt a szárazság miatt a takarmánycikkben is érdeklődés mutatkozott. A korpa — mely addig teljesen el volt hanyagolva — szintén kötetett 700 koronás árban. Zab 1200—1200 K. — Szilárdítókent hatott ez időben az üzletre, hogy Zúrichben a jugokorona 190-ről 180-ra esett, miáltal árunk ismét az export-paritáshoz közeledett.

A múlt héten az egész Bácskából, Bánáthód kiadós esőt jelentettek, az új termés eredményét is kedvezőben ítélik meg gazdáink, ami ismét kisebbeszerű pánikra adott okot és a jugokorona esése óacára az árak napról-napra jelentékenyen estek, miáltal úgy a nagy malomok, mint a passzív vidékek, bár az árura még mindig szükségük van, a vételeket beszüntették, mert később olcsóbban kaphatják meg az árut.

Eme kedvező terméskilátások reménytel kecsgettek. A lanyhaságot befolyásolja az a körülmény is, hogy a román tengeri, mely jobb minőségű is, ma már versenyképes is. Sissakura megérkeztek már a múlt héten román uszályok (kb. 250 vaggon), amelyből nagyobb tételek a multheti szilárd üzlet mellett 1300 K-ért kelttek el Sissakon vaggonba rakva.

Ma már bő kínálat van az egész Bácskában, búzát 1400, tengerit 1200—1220, zab 1175K-ás árban, míg a nulláslisztet 2100—2150 koronáért kínálják szákkal együtt, azonban üzlet nélkül.

A bő esőzés következtében tekintélyesebb mennyiségeket kínálnak új búzából is, amiben 1300 koronás árban nagyobb kötések jöttek létre. Az egyre javuló terméskilátások mellett azonban egyre tartózkodóbb a vételkedv.

Kereskedői szakkörökben azt hiszik, hogy az új buza ára aratás utánra a Bácskában és Bánáthban 1150—1200 korona körül fog stabilizálódni.

ELTÉREK

Játék apáknak

Fiatal apáknak ajánlom ezt a tanulságos, olcsó játékot.

Vasárnap, mikor mindenki mulat és a dobogón katonabandák játszik, menjen hat éves fiával egy prondolt, kavicsos tere, melyen nagy tömeg sétál s hallgassa a rezes muzsikát. A gyermeket vezesse a zenekar elé. Ő pedig álljon kissé távolabb.

Azán, hogy a gyermek vére átvette az ellenállhatatlan ütemet és már se lát, se hall, az apa óvatosan, de nagyon gyorsan szaladjon jó messzire, egy fa mögé és figyelje, mi történik. Innen néhány perc alatt, szemléltető módon láthatja térben és időben összekülvete azt a változást, melyet majd a földről való szükségesszerű távozása előidézt. Válaszosa ördögyszínház ez, a jövő pontos vetületével.

A gyermek percekig semmit se vesz észre. Ringatózik a zene hullámain, kezével-karjával veri az ütemet. Egyszerre, mikor a kürtök és cintányérok leghangosabban lármáznak, felénezt. Először balra, aztán jobbra. Öntudatlan mozdulat, melyet a sejtelen sugall. Erzi, hogy valami nincs rendben, de még magának se vallja be. Háta mögött üresség, magány, melyet nem mer betekinteni. El is hiszi, hogy az egész tévedés. Aztán tovább figyel, mintha semmi se történt volna.

Nemsokára azonban ismétlődik az előbbi mozdulat. Gyorsabban, gépiesebben. Hátrafordul, majd megint előre. Kezét leengedi. Mintegy mutatja, hogy üres, nincs benne semmi, koldus. Pár lépést tesz előre, párat hátra, de abba hagyja a reménytelen kísérletet s mint akit sziven ütöttek, megáll, nagyon tanácstalanul. Mihez kezdjen? Homlokát ráncolja, elhalványul, arca egészen olyan, mint egy árvaé. Ez az a pillanat, mikor tudomásul veszi, hogy egyedül van a világon, annak a pillanatnak a mása, mikor majd az apa halálhírére meghallja.

Kevésbé öntudatos apák ilyenkor rendszerint véget vetnek a tréfának. Az azonban, ki ismeri az életet s jó iskolát akar adni önmagának és fiának, nem mozdul, hanem leplezve szánalmát, melyet önmaga és fia iránt érez, merően, kegyetlenül vár. Még mindig ott áll a gyermek. Ezek a percek arvaságának első éveit jelképezik. Már nem hallja a katonabandát. A trombiták fejében harsognak és kis szíve zavartan, akadozva buffog, akár a nagydob. Megindul ferde, öntudatlan irányban, sietve, mintha még célja is lenne, egy csoport ember felé, de közvetlen előttük visszatartan és más irányba megy, kissé lassabban, tétozáva, azzal a hollan születtet reménységgel, hogy majd arraélel akad jel.

mely kivezet innen. Itten is csalatkozik. Most a rémület fölélikázik szemében. Szája elgöngyöl, de nem sir. A nagy-nagy csapás önállóvá teszi.

Mély figyelemmel szemléli a járókelőket. Már nem is bizakodik, hogy megtalálja azt, akit keres, hiszen éppen anyai csalódása lehet, ahány idegent látott azóta. Hitelenné vált. Csak nézi az embereket, kiknek nem tudja nevet, foglalkozását, a nagyokat, a közönyösöket, az idegeneket. Egy urat, ki hajadonfött megy s aranyóra-láncot és öztejes sctabotot hord, egy olajléd arcu cigáráz zenkést, egy nőt piros napernyő alatt, egy rokkanat, egy sántát, egy követret, egy soványat, egy pincért, ki karján tányérokat visz a fölterített asztalokhoz, egy kislányt, egy hordárt, egy kopasz és hajás férfit, ki kacag és nem törődik semmivel, arcokat, füleket, orrokat, melyek érthetetlenül különböznek azokról melyeket ismer s ruhákat, kalapokat, inggombokat, melyek annyira ismeretlenek, hogy gonoszoknak rémlenek. Már nem dult az arca, csak bágyadt és szomorú. Létezengve és lógó karral valamelyik fa alá megy mely megvédi őt, jól-rosszul, mint egy árvaé. Mennyi idő mult el? Ott pter, mely a valóságban öt évet tükröz.

Most következik a játék vége, a föltámadás. Az apa előbukkan a fatörzs mögül és kíméletlenül, nehogy elaluljon az örömtől, int neki. Azonnal eszrevessen a gyermek, de nem mutatja. Fölyenesen elhárítja az apa bűnbánó közeledését. Közönyt tetett. Haragszik a tréfa miatt. Ha nem szégyelne beszélni, azt mondaná, hogy modern apák ma már bűnkent tartják az ilyen kísérletezést s nem játszanak efféle barbár játékok.

Ebben igaz is van. Csak az élet se játszana efféle barbár játékok.

Kosztolányi Dezső.

— A királyi pár kirándulásán. Ljubljánából jelentik: Hétfőn a királyi pár legszükebb kíséretével Bledből Crnuča tett kirándulást, ahonnan Ljubljánába tértek vissza. A királyi pár az egész uton lelkes ovációban részesítette a lakosságot.

— Pasics miniszterelnök újabb szabadságra megy. Beogradból jelentik, hogy Pasics miniszterelnök az orvosok tanácsára rövidesen újabb betegszabadságra megy. Felesége és leánya már elutaztak Bledbe.

— A német szakszervezeti kongresszus megnyitása. Berlinből jelentik: Lipcsében ma nyitották meg az általános német szakszervezeti kongresszust. A kongresszuson angol, francia, magyar, osztrák, lengyel, hollandiai, svájci és luxemburgi szakszervezetek vesznek részt.

— Jégeső Viroviticában. Osijek és egész Verőcze vármegyében vasárnap este hatalmas felhőszakadás dühöngött, amelyet heves szélvész és sűrű jégeső előzött meg. A zivatar órák hosszat tartott. A jégeső és a felhőszakadás a szántóföldeken, a kertekben s a gyümölcsösökben nagy kárt okozott.

— Bokányi a moszkvai pörben. Berlini hírek szerint az orosz forradalmi szocialisták moszkvai monstre-pörében Bokányi Dezsőt is kihallgatták, mint tanút. Bokányi a szocialforradalmár vádlottak ellen vallott dr. Smerallal együtt, akit szintén mint tanút hallgattak ki.

— Konferencia a háborus adósságok likvidálására. Berlinből jelentik: A Chicago Tribune jelentése szerint Franciaország a háborus adósságok megszüntetése ügyében szövetségi konferenciát szándékozik összehívni.

— **Sándor király aláírta a hágai delegáltak kinevezését.** Beogradból jelentik: Nincsecs külügyminiszter kedden érkezett vissza Bledből és magával hozta a király által aláírt ukázta a hágai konferenciára kiküldendő delegáltak kinevezéséről. Nincsecs biédi tartózkodása alatt referált a királynak az Olaszországgal kötött megállapodásokról is.

— **György herceg betegsége.** Beogradból jelentik: Parlamenti körökben nagyon élénken kommentálják a György herceg betegségeiről elterjedt híreket. Tánadják a kormányt azért mert a szkeptikus nem informálja intézkedéseiről és megengedi hogy György herceg betegségeiről eset leg hamis híreket terjesszenek.

— **A kölcsön ügye a szkupstina előtt.** Beogradból jelentik: A „Tribuna” szerint nem felelnek meg a valóságnak azok a hírek, amelyek szerint a kölcsönről szóló javaslatot nem terjesztik a szkupstina elé. A parlamentben már erősen készülnek a kölcsön-javaslat vitájára és a jelek szerint a javaslatnak erős ellenzéke lesz.

— **Trumbics volt külügyminisztert megmarta egy veszett eb.** Zagreből jelentik: Trumbics volt külügyminisztert egy veszett kutya megmarta. Beszállították a Pasteur-intézetbe.

— **Az olasz külügyminiszter Londonban.** Rómából jelentik: Schanzer külügyminiszter a Messagero jelentése szerint kedden a királyal Kopenhágába utazik. A külügyminiszter ellátogat Londomba is, a hol Lloyd George miniszterelnökkel fog tárgyalni a keleti kérdéssről, különösen Palesztináról.

— **Szokol-nap Suboticán.** Vidován napján, június 28-án nagyszabású szokolünnepély kezdődik Suboticán. A rendezőség az egész napot betöltő programot készített, amelynek egyes számai Suboticán és Palicson játszódnak le. Reggel a Bácska-pályáján 8 órai kezdettel nagy tornagyakorlatok lesznek. Délután Palicson egész sora az ünnepélyeknek és különböző sportmutatványoknak. Péter-Pál napján délelőtt tizenegy órakor a bácskai szokol-kerület valamennyi szokolistája diszfelvonulást rendez a városban. Délután tartják meg a Bácska-pályán négy órai kezdettel a tornagyakorlatokat. Az ünnepélyeken a lovasdivízió zenekara játszik.

— **Csak személyesen lehet Budapesten jugoszláv vízumért jelentkezni.** Az SHS. királyság főkonzulátusa tudtul adta, hogy utlevél ügyekben minden félnek személyesen kell megjelennie a konzulátuson. Kivételképpen a családjuk tagjai érdekében megjelhetnek a konzulátuson a családők, valamely hivatal vagy vállalat tagjai érdekében pedig tisztviselőik, de csak ha szolgálati vagy üzleti utról van szó. Kérvényeket vagy pénzösszegeket a konzulátus postán nem fogad el, ezeket is személyesen kell elhozni. A Honvéd u. 16. szám alatt levő főkonzulátus hivatalos órái: utlevél-vízumok számára hétköznapiokon 9—12 óráig, információk és kérvények számára hétfőn, szerdán és pénteken délután 4—6 óráig.

— **A fotballista temetése.** Novisadról jelentik: Megirtuk, hogy Breznik Sándor fotballista tragikus módon életét vesztette. A fiatal fotballistát szerdán délután öt órakor temetik. Végtisztviselésén valamennyi novisadi sportgyeuleset testületileg fog részt venni.

— **Az önzetlen villanytársulat.** A subotici villanytársulatról igazán csak a rossz nyelvek állíthatják, hogy működésében a rideg üzleti szempontok vezetik. A gyakori kivilágítások is bizonyítják, hogy ha a társaság nem is siet leszállítani a villanyosáram díját, de szívesen hoz áldozatot a közérdeknek. Aidozókészségének most újabb bizonyosságát adta a társaság. A vasárnapi vihar a palicsi villamosvezeték megrongálta, úgy, hogy a fűdőhely és a villák egy része sötétben maradt. A világitás nélkül maradt villatulajdonosok persze siettek bejelenteni a kalamitást a telep igazgatóságnak, ez azonban — bár már negyvennyolc óra telt el a vihar óta, — még mindig nem javították ki a hibát, úgy, hogy a villák egy része most is sötétben van. Késégtelen jele ez annak, hogy a villanytársulatot nem befolyásolja a saját üzleti érdeke, az áramfogyasztásból származó bevételről is hajlandó lemondani, csak hogy a közönséget kissé megbosszant-hassa.

— **Sztrájkolnak az olasz fém-munkások.** Berlinből jelentik: A milánói fém munkás-kongresszus 47.000 szóval, 37.000 ellenében valamennyi olaszországi fém munkás sztrájkját határozta el.

— **Nemzetközi kiállítás Budapestén.** Budapestről jelentik: Budapest egyesítésének ötvenéves évfordulója alkalmából elhatározták, hogy nagyszabású nemzetközi kiállítást rendeznek. A jelenlegi mintavásáron megjelent kül-földi kereskedőket már meg is hívták a jövő évi nemzetközi kiállításra.

— **Stejics kegyelmi kérvénye.** Beogradi jelentés szerint a legfelső bíróság helybenhagyta Stejicsnek, a vidováni merénylet főreszeseinek halálai ítéletét. Stejics védőügyvédei most elhatározták, hogy Bledbe utaznak és Sándor királyhoz folyamodnak kegyelemért.

— **A francia vasutasok a III. Internacionáléhoz csatlakoztak.** Párisból jelentik: A vasutas egyesületek nagygyűlése, amely tegnapi ült össze Párisban, 33.634 szavazattal 20.015 szavazat ellenében a moszkvai internacionáléhoz való csatlakozás mellett foglalt állást.

— **Vesztegető háztulajdonos.** Knezzevics István háztulajdonos megjelent a lakáshivatalban, ahol két kérvényt adott át. A kérvényekben arra kérte a háztulajdonos a lakáshivatalt, hogy két lakóját, akikkel nem tudott összerúgni a házában, lakoltassák ki. A kéréshez a háztulajdonos galválos kézműveléssel átnyújtott 16.000 koronát és megjegyezte, hogy ezt az összeget azért adja, hogy abból a lakáshivatal tisztviselői fejenként 2000 koronát kapjanak, ha az ügyet az ő javára döntenék el. A tisztviselő, aki a pénzt kapta, nyomban jelentést tett a lakáshivatal főnökének, s jelentésével egyidejűleg letette a 16.000 koronát. A lakáshivatal vezetője a vesztegetésről jelentést tett az ügyészségnek. Az eljárás Knezzevics István ellen megindult.

— **Eladták Abdul Hamid szultán bányáit.** Párisból jelentik: A „Le Journal” konstantinápolyi forrásból azt a hírt kapta, hogy Szelim effenditörök királyi herceg tárgyalásokra lépett egy amerikai tőkecsoporthoz, hogy eladja a mezopotámiai arany, réz, vas és olombányákat, amelyek Abdul Hamid szultánéi voltak és örököseire maradtak. Az eladási ár 50 millió török font.

— **Subotica magyar színészek kabaréja.** Szombaton este fél kilenc órai kezdettel tartják meg a subotici magyar színészek a kedvezőtlen idő miatt vasárnapról elhalasztott kabarét a Park kávéházban. A színészek, akikhez néhány tehetséges műkedvelő is csatlakozott, nívós, változatos, gazdag műsort állítottak össze. Jegyek a Reiter-féle drogériában válthatók.

— **Jugoszláviaiak a magyar tuszok közt.** Mint Budapestről jelentik, a magyar külügyminisztérium hadifogyóosztláya közli a magyar tuszok névjegyzékét. A felsorolt tuszok mult hónap 15-ike óta Moszkvában vannak és kiszabadításuk érdekében most folynak a tárgyalások az orosz szovjetkormányval. A listán a következő vajdasági hadifogyó szerepel: Horváth István hadapród, 7. honv. gye. Beskerek, Littmann Károly hadapródjelölt, 6. honv. gye. Subotica, Richard Bálint hadapród, 30. honv. gye. Apatin és Molnár András honvéd, 5. honv. gye. Velikbeskerek.

— **Pilsudszky ötvenmillió dollárt örkölt.** Mint Varsóból jelentik, Pilsudszky marsallt, Lengyelország elnökét váratlan szerencse érte. Egyik amerikai rokona, aki nemrégiben meghalt, végrendeletileg a lengyel államfőnek hagyta egész vagyonát, ami nem kevesebb, mint 50 millió dollár, a lengyel márka jelenlegi kurzusán pedig hetven milliárdot tesz ki.

— **Az Ausztriával kötött kereskedelmi szerződés meghosszabbítása.** Beogradból jelentik: A minisztertanács utasította azt a bizottságot, amelyet az erdészeti, bányászati és építészeti minisztérium küldött ki, hogy referatúmat sürögösen terjessze be. Ezenkívül felhatalmazta a minisztertanács a kereskedelmi minisztert, hogy az Ausztriával fennálló ideiglenes kereskedelmi szerződést hosszabbítsa meg.

— **Az albán kormány tárgyal a fölkelőkkel.** A Tribuna értesülése szerint a tiranai kormány tárgyalásokat kezdett a fölkelőkkel. A lap szerint Amerika kinevezte diplomáciái megbízottját Albániába s ezzel elismerte az önálló albán államot.

— **A görzi szlovén regruták tüntettek Olaszország ellen.** Triestij jelentése szerint Görz vidékén és Canerle-ban a sorozások alkalmával viharos tüntetést rendeztek a szlovén regruták. A tüntetők, akiket carabinieriok zavartak szét — tiltakoztak az olasz hadseregbe való besorozásuk ellen.

— **A jugoszláv lengyel kereskedelmi szerződés előkészítése.** Beogradból jelentik: A kereskedelmi minisztériumban már előkészítétek az SHS. királyság és Lengyelország közt megkötendő kereskedelmi szerződés teljes anyagát. A tárgyalások Lengyelországgal a legközelebbi időn belül megindulnak.

(*) **Dr. Majoros igazorvos** rendel a városi bérpalota mellett, Cara Dusana u. 3. 3222

— **Az albán nép — az olaszok ellen.** Skutariából jelentik: Durazzóból érkező hírek szerint az olasz érdekszférában nap-nap után komolyabb incidensek merülnek fel. A napokban néhány felfegyverzett arnaut megmarta az olasz postahivatalt és szédült. Egy másik csoport az olasz őrdétalán táviróállomást rombolt össze. Az incidensekkel kapcsolatosan Schanzer olasz külügyminiszter erélyes hangvételű nyilatkozatot tett az albán kormányhoz, amelyben szigorú megtorlást követelt.

— **Maróczy Géza Suboticán.** Maróczy Géza, aki ezidőszelint már Beogradban tartózkodik, szerdán érkezik Novisadra, ahol kivételes képességeit szimulán játékokban fogja bemutatni. Csütörtökön érkezik meg Suboticára, ahol 4—5 napot fog tölteni. Szimulán-pártit fog játszani valamennyi jelentkezővel, tábla nélkül fog 10—15 partit játszani egyeszerre, egyes és tanácskozási partikat fog játszani erősebb amatőrökkel. A suboticiai látogatásának azonban az lesz a szenzációja, hogy a vele érkező világhírű jugoszláv mesterrel, Kosztics-csal két komoly partiban fogja erejét összemérni. Subotica sakkközömi méltó fogadtatásban akarják részesíteni a nagy mestert.

— **Beomlott egy üzlet Stara-Moravicán.** Stara-Moravicáról jelentik: Pár nap előtt tűz ütött ki Kucsor István kereskedő üzletében, de akkor sikerült a tüzet elfojtani. A vasárnapi nagy vihar azonban a tűztől megrongált üzlet oldalfalát bedöntötte, magával rántva a tetőzetet. Az üzletben elraktározott áru tönkrement, egyéb baj azonban nem történt.

— **Halálozás.** Özv. Falcione Gusetávné, született Zányi Teréz, életének 75. évében Somborban meghalt. Az elhunyt matronát kiterjedt rokonság gyászolja.

(*) **Elveszett kedden este 6 és 7 óra között a képezdőtől az Aleksandrova-utlicég egy ezüst melltit.** A megtaláló nagy jutalomban részesül a kiadóhivatalban.

(*) **Dr. Váli Dezső orvos** hazaérkezett. 4230

(*) **Nagy kabarét Palicson!** A Subotici Műpártolók Köre e hó 25-én, vasárnap este 8 és fél órai kezdettel a palicsi nagyvendéglő dísztermében nagy kabarét rendez a Gyernek Liga javára. A kabarén a műpártolók egyetemben a Subotici Bír művészei is, mint egy hat új kitaró számmal vesznek részt. Az utolsó villamos fél 12 órakor indul. 4244

(x) **Dr. Kosztolányi Árpád orvos** rendel Wilsonova-utlica 34. szám alatt (a polg.-iskola mellett) csecsemő- és gyermekbetegeknek délelőtt 9—11-ig, bőr- és nemi-betegségeknek délután fél 3-tól fél 5-ig és fél 7-től fél 8-ig.

(x) **Sport- és uridivatcikkek** Hausernál. 3563

(*) **Dr. Balogh Ernő ügyvéd,** lakik Budapestben, Bristol-szálló, S. H. S. alattvalók magyarországi ügyeiben eljár, megbízásokat vállal és jogi tanácsokkal szolgál. 4250

IOZSDE

Novisadi terményüzde. Junis 20-án Az irányzat és lozalanul lanya. Eladottok bácskai buza 372 dinárért, Kukorica 307.50, Titeli kukorica 300 dinárért. Liszt 0-4 545 dinárért.

Beograd, junis 20. (Zárlat.) Vautak: Lei 48, Lira 49.25. Devizák: London 32.50, Genf 146.05, Róma 363, Prága 143, Berlin 23-45, Bécs 0-4, Bukarest 49, Budapest 8.

Zürich, junis 20. (Zárlat.) Berlin 162, Newyork 529, Milánó 253.75, Prága 605, Budapest 0.56.50, Zagreb 177.50, Varsó 0-12, Bécs 0-4, Bélyegzett 0-425.

Budapest, junis 20. (Zárlat.) Dollár 900, Mátka 289, Lei 590, Sokol 17.64, Dinar 11.88.

Bécs, junis 20. (Magánforgalom.) Prága 282.50, Zagreb 47.50, Budapest 15.90, Milánó 68.500, London 65.500, Newyork 150.00, Paris 122.00 Berlin 45.0.

NYILTTÉR.

Alulírott ezennel közhírré teszem, hogy Berger és Társa cégből a mai nappal kiléptem és a saját nevem alatt ezelőtt is fennállott rőfös kereskedésemet (VI. kör Trumbičeva ulica 16.) jövőben személyesen fogom vezetni.

Kelt Suboticán, 1922. évi június hó 20-án.

Tisztelettel:
Buchwald A. Herman.

Üvegesület megnyitás!

Tisztelettel értesitem a b. közönséget, hogy Cirill i Metod-trg 8. szám (Krécsi ház) üveg, porcellán és Zsolnay-féle kőedényáru üzletet nyitottam, ahol ezen áruk kicsinyben és nagyban jutányos árban beszerezhetők. Képkertezési és épületüvegezési munkákat elvállalok. Szentképek és készablakok raktára.

Kérem a nagyérdemű közönség bizalmát és szíves pártfogását.

Tisztelettel
Francer János.

Értesítés.

Tisztelt vevőimet valamint a vendéglős urakat értesítem, hogy

hentesáru üzletemben

naponta friss marha és borjúhús lesz kimérve a legjutányosabb napiárban.

Rendeléseket házhoz szállítok.

Szíves pártfogását kérve

Majoros János

hentes Városi Székház.

4208

BUCORVASALASOK!

(önötvas és préselt) készítéséhez teljes szerszámok, formák, stanzuk valamint kész és félkész áru más vállalatok miatt ab. Budapest 359.000 magyar koronért **eladó.** Érdeklődések Steiner Izidor címre Budapest, V. Úgy-nők utca 18. sz. IV. 4.

4157

„TRI ŠEŠIRA“

kávéház és étterem a város központjában kitűnő kényeliséggel és teljes leltárral szabad kézből

azonnal eladó.

Az üzlet jó menetelű, de kénytelen vagyok eladni, mivel amúgy is túl vagyok terhelve munkával.

Az ár és feltételek meg tudhatók

DRAGUTIN IVANOVIČNÁL

subotičai vasuti vendéglős.

kávésok, vendéglősök, kereskedők és háziasszonyok szíves tudomására hoztuk, hogy a volt „Mária Terézia“

kenyérgyárat

átvettük és átalakítva, a legjobb értelek ellátva az összes kiegészítéket üzembe hoztuk. Reggel 4 órától háromszor fehér süteményt és 6 órától háromféle kenyert lehet kapni. Lisztért cserélünk kenyeret, bárhol minden ruházás nélkül. Kenyérsütést elvállalunk reggel 6 órától este 6-ig, bárhol 12 órától előbb megrendelhető.

Árjegyzék: Fehér kenyér kg-ja K 17.— Főbarna K 19.—, Barna K 15.—, Zsemlenormsz K 28.— kg. Viszontelárusítóknak legmagasabb engedélyment. Villanyáramra berendezett darálókon szaraz süteményt kg. K 2.— örlünk.

Szíves pártfogást kér 3391

Jugoszlavenski Tvornica Hleba D. D. Subotica
Lang és Rittai művezetők.

Több vagon

csesz textiláru érkezett

BačkoPotisko Promet-nak

Stari Bečeje. Eladás csak nagyban.

VADÁSZATI ÉS SPORT SPECIALIS SZAKÜZLET.
NAGY RAKTÁR
VADÁSZFEGYVEREKBEK
VADÁSZLŐSZEREBEKBEK és
VADÁSZFELSZERELÉSEK
FOOTBALL TENISZ ATLETIKAI CIKKEKBEN
FOMPLETT FELSZERELÉSEK.
RENDŐRSÉGI FELSZERELÉSEK.
TÚZJÁTÉKOK.

BATA V. FIA
Nagyban. **SUBOTICA** Kicsinyben.
KRALJA ALEKSANDROVA - ULICA 7.

VERSENYENKIVÜLI ÁRAKI

Gőzkazántulajdonosok!
Azonnal szállítok

„Glückeritet“
szóda és savmentes. Ideális kazánköldőszer 20-30% tüzelőanyag megtakarítást ér el, kimélt a kazánt. — A sikerért jótallak.

Referenciák: Európa legnagyobb üzemeltől.

GLÜCK IGNÁTZ okl. mérnök,
SRPSKI-PADE.

HALLÓI HALLÓI

UJ MŰSOR
ASALOME BARBAN

Zsák!

Ponyva!

Zsineg!

SCHIFF ÁBRAHÁM
zsák, ponyva- és zsineg nagykereskedő és kölcsönző intézet

NOVISAD, FUTAKI-UTCA 26.
Telefon. 403. Fiókok: Beograd—Bécs—Budapest.

Uj és használt jutazsákok minden méretben. — Szalmazsákok nagyban: Len- és kenderzsákok. — Uj- és használt vízmentes ponyvák vagon, kocsi- és cséplőgéphez. Ponyvaszövetek Jutá használat. Kender- és lenfonalak. Kenderzsinegek, minden vastagságban. Cérnák. Kéve- és szőkegöngyök. Malmok- és kárpitos hevederek. Lópokroc- és takarók. Vízmentes munkáslábrák nyok és köpenyek. Háló- és halászati cikkek. Köt láruk minden minőségben. Papirzsinegek. Kérjen árajánlatot. 7054

Beográdi Aszfalt és Kátrány Vegyi-termékek gyára!

Telefon szám: 806.

Sürgöncím:
Grozit, Beograd.

GROZIT

MAKULON ASZFALT HÖMFEDÉLEMEZ ÉS VAGONT SZAGTALAN BÖRFEDELEMEZ

ERŐS TARTOS VÍVÁRTALÓ

CSAK EZEN CÍMVEL ELLÁTOTT FELDOLGOZOTT ÉS MEGADJON ELLI GYÁRTÁSI ÉS VÁLLALATI SZÁMOK ÉS MÉRLEK VÉNYMÉRŐKEL ÉS

Gyártmányai:
Grozit bőrfedelemez, aszfallemez,
KÁTRÁNYLEMEZ,
aszfaltzsigetelőlemez kőszénkátrány, karbolíneum, facemnt, szurok vas-lack, aszfalt, bitumen stb.
Aszfalt és kátránygyár
BEOGRAD.
Vuka Karaditsaa 6 sz.

Lehetőleg
GABONASZAKMABELI
ügyes, fiatal
HIVATALNOK
mielőbbi belépésre keresetlik. Ugyanott érettségizet.
GYAKORNOK
is alkalmazást nyer. Ajánlatok Strasser és König céghez Novisad intézendők. 3241

MÉSZ!
Román eredeti I-a fehér darabos meszet vagontelekben, bármily mennyiségben, prompt szállításra ajánl
Livery József Žombolja.

JEGYGYÜRÜKET
A LEGOLCSÓBBAN VÁSÁROLHAT
ÁDÁM IMRE ÓRAS- és ÉKSZERÉSZNÉL
Rudičeva ulica, Sugár ház. 3700

Jugoszlavenski Lloyd A.D.
Jugoszláv Lloyd r.-t.
Beograd, Brankova ulica br. 12.
Távíratcím; Fortex. — Telefon 16—32.

Szállít és felszerel:
villamos központi fűtések, fürdőszoba berendezések (Körtíng, Hannover), malmokat (Kapler Berlin), vízvezetékeket, gyárak szerelését. 3980

Beszerez:
Diesel motorokat, szivógáz berendezéseket (Körtíng gyártmány), villamosgépeket (Maffei Schwarzkopf gyártmány) mindennemű egyéb gépet eredeti gyári áron.

Végez beszerzéseket a jóvátételi bizottság útján.

Saját technikai anyag raktár.
Saját gyártelep Beogradban.
Költségvetés, mindennemű felvilágosítás és képviselőink látogatása díjmentes.

MALOM
ELADÓ

30 HP szivógázmotor két pár malomkő üzemképes állapotban eladó. Cim Jovo Davidovics, — Posta Mladenovac község Velika-Krsna. 3237.

3756
MŰLÁBAK,
MŰKEZEK,
EGYENESTARTÓK
SCHÖNBRUNNÁL
SUBOTICA
Pašičeva ul. 5. Telefon 275.

GIPSZ
Alabaszter,
Modell,
Sztukatura
nagyban és kicsinyben
GRADIVO
trgovacko društvo
ZAGREB,
Bogovičeva 3. Tel. 5-55

Intelligentes deutsches
Fräulein
als Stütze der Hausfrau findet Aufnahme bei David Pesing
Párisi Nagyrúháza
Novisad. 4209

CITROM
és Jánoskenyér
érkezett s vizonteladásra előnyösen kapható:
CEZLER KÁROLY
cégnél Subotica.

Kisebb
magánház
Subotica megyételeire ke-
resteltek. — Ajánlatok
„Schmolka” hirdető iro-
dája Novisad, Futaki
ut 24. sz. kéretnék. 3240

GUMMI
BÉLYEGZŐT
cirill, horvát vagy bár-
mily más nyelvi leg-
szébb kivitelben és leg-
gyorsabban gyári áron
KÉSZIT
DEUTSCH I.
optikus Subotica, Reg.
Aleksandra-utca 22. sz.
Telefon 316. szám. 695

**Szálloda, kávéház és étterem
megnyitás!**

Van szerencsém a n. é. közönség és a tisztelt utazóközönség b. tudomására hozni, hogy Petrovacon Eckstein Henrik ur tulajdonát képező „Hopfenbörse” szállodát kávéházzal és étteremmel a Bulkesi-utcaiban a volt Grün-féle házban j. hó 25-én megnyitottam. A szakmában való 30 éves jártasságom kellő biztosítékot nyújt arra, hogy a t. vendégeim minden igényét pontosan és lelkiismeretesen kielégítek. Jó italok, izletes ételek, pontos- és szolid kiszolgálás.
Tejes tisztelttel!

Brezenski Gyula
szállodás.
Vasut állomás Petrovac-Glozan.

Uj
mezőgazdasági gépek
gyári csomagolásban vagy szerelve palánkkal raktárból azonnal szállíthatók: MAROKRAKÓ ARATÓGÉPEK, FÜKASZÁLÓK, SZÉNA-GYŰJTŐK, „UNICUM” MELICAR VETŐGÉPEK, EGY- és TÖBBVASU EKÉK, BORONÁK, DARÁLÓK stb. Ugyanitt megtekinthető néhány dr. kevesethasználú, szavatolt üzemképes amerikai kévekötő aratógép. SZŐLŐGAZDÁKNAK különböző nagyságu borsajtók és szőlő-zuzók, Eladás nagyban és kicsinyben. Kívánatra részletes ajánlattal szívesen szolgálók. Bővebbet **Lóbi Samu cég Novapalanka** (Bačka). Sürgőnycim Lóbi. Telefon 32. szám. 3367

Az iparé a jövő!

Bács megyében vasúti állomás mellett **mezőgazdasági gép- és szerelményár** azonnal beköltözhető ötszobas urilakkal együtt eladó.
— Nagyszerű tőkebefektetés.
Felvilágosítást ad: Kurir hirdetési iroda Subotica Vilsonova-utca. Telefon 5—14. sz.

FAGYAPOTOT
AJÁNL
GRADIVO
TRGOVACKO DRUŠTVO
Zagreb, Bogovičeva 3. Tel. 5-55.

WEITZENFELD és TSA
SUBOTICA oooooo TELEFON 190.
Iroda: Városi bérpalota. Kőelgyár: Senta-put.
Alapítva 1902. oooooo Táviratcim: Kenderipar.

PONYVA
ELADÁS ÉS KÖLCSÖNZÉS
Ajánl: Lópokrócokat, tüztöltő és kerti tömítőket, ujlisztes, gabonás, gyapjú, toll, komló és szalmazsákokat, madrac és roletta szöveteket juttatóból és lenből, mindenemű házivásznat. **Zsineg, kötél és hevederek.** 712

SAJT!
A legfinomabb
EMENTHALI SAJT
svájci minta szerint 10—13 kg. korongba nagy lukakkal, továbbá francia puha sajt a la Kammenbert, továbbá csemege sajtok delikatessek 100 gr.-os Stániol csomagolásban. Ezenkívül limburgi és trapista-sajtokat ajánl
GROSS JÓZSEF SAJTYGÁRA, WEPROVÁTZ (Bácska, SHS.)

KÁVÉHÁZ ! **ÁTVÉTEL.**
Van szerencsém a mélyen tisztelt közönséget értesíteni, hogy a
NEMZETI-KÁVÉHÁZAT
átvettem, kérem a t. közönséget, ismerőseimet és barátaimat, hogy ezen vállalkozásomat támogatni szíveskedjék. — Legfőbb igyekezetem lesz a tisztelt közönség minden tekintetben pontos és figyelmes kiszolgálása által nagybecsű meglegedését kiérdemeljem.
Tisztelettel:
BUCHWALD SAMU.

Tudatjuk mindenkivel akit illet, hogy
AZ EGYEDÜL VALÓDI
CREOLINUM VIENENSE
„kereszt” védjegyűt a következő nagykereskedőknek szállítottunk:
NOVISAD: Slavia Apotekarsko udruženje Streljacka ulica 6/a. —
Hygiea Drogerija Kralja Petra ulica. — Apotekar Vlada Nenadović Kralja Petra ulica.
SUBOTICÁN: Drogerija Wachsmann (E. Herzl) Aleksandrova ulica.
VELIKI-BEČKEREKEN: Torontáli Agrárbank Gyamatáru osztálya, — Vági Sándor gyógyszerész.
A valódi CREOLIN a legbiztosabb óvszer állati betegségeknek, száj- és körömfájásnak, rhusség ellen és a legököltebb fertőtlenítő.
Vigyázat mert hamisítják! Nyomra vezető díjazunk!
FARMAGENTIA NOVISAD
ügynökség és bizomány valalat mint a Franz Zmerzikar deutch wagrami vegyipar vezérképviselői.

„Nea” Crem
a legjobb arapoló szer
KORONA-
GYÓGYSZERTÁR
SUBOTICA, VÁROSHÁZA. 593
4178
ELADÓ AUTÓK.
11—30 PS. Puch, 6 üléses, 12—18 PS. De-Dion Buton, 4 üléses. — Kifogástalan állapotban.
FINPL LAJOS, SUBOTICA.

Utlevel vizumokat
külföldi konzulátusoknál napi küldőncjáráttal a legrovidebb idő alatt megszerz, podgyásbiztosításokat elvállal és utasoknak felvilágosítással szolgál
Vojvodinai főügynökség: Novisadon Rajić és Lederer, Wagner palota.
Ügynökségek: Subotica Szmatana Lajos, Pašičeva u. 2. Tel. 131 és 75 szám.
Sombor: Gerner János, Kralja Alexandra ulica 5.
Žombolja: Transport D. D. Tel. 55.
Vel.-Kikinda: Hirschenhauser I. Tel. 48. 4014
Vel. Bečkerek: Ipar- és kereskedelmi bank. Tel. 210. Pančevo: Georg Viličković. Srpska ulica 7. Senta: Engel Arnold. Tel. 26. St. Bečej: Gombos Henrik. Vršac: Ernst Fuchs. Pašičeva trg 4.

J. HANAU
cég utazói osztálya Beograd
Čika Ljubina ulica 7.
Telefon 12—82.

Hová megyünk estére?

En a legjobb érzem magamat a híres amerikai sörözóban, ahol 18 koronáért kapok egy jó zóbat, kenyeret és egy pohár világos vagy barna sört. — Szép és kellemes kerthelyiség, jó étel és ital, tamburazene.

Tulajdonos **FUTOŠEVIĆ MÁTYÁS**
Subotica, Pašićeva ul. II. Gőzfürdővel szemben.

Apróhirdetések

Telefonon nem számunk hirdetés! Evekben felvilágosított.
Apróhirdetés egy sor 2 K. vastagbetűs és címzős
létezésen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 23 C.
Apróhirdetéseket felvenni Suboticán a kiadóhivatalt,
Flezerica-utca, Telbach-ház és Schlangar hirtel-
szüda a vasúti park mellett. Vidéken valamennyi
feljáró állomás. — Hirdetésidő: havonként 30 din., negyedéves 90 C.

FOGLALKOZÁS

Cipőfelszárítózóna
és előigazító keresték. —
Cim a kiadóban. 4246

Széphírással bíró magyar-német, esetleg szerb nyelvet beszélő kisasszony, irodalmunkára azonnali keresték. Ajánlatok fizetési igények megjelölésével „Megbízható” jellegre a kiadóhivataltba küldendők. 4245

Ügyes hirdetés-szerző tisztviselőt fix fizetésre és jutalomra alkalmaz a Minerva-nyomda r. t. 4248

Gyakorlott vasaszerelő keresték állandó foglalkozásra. — Ajánlatok a Fonó és költővergyár r. t. Odzaci, Bácska címére küldendők. 4215

Könyvelőnek ajánlkozik középiskolát végzett volt uradalmi tisztviselő. Szives megkereséseket „Szorgalmas” jelleg alatt továbbít a kiadóhivatalt. 4229

Üvegeségre kellő gyakorlattal ki az állományvető birja, azonnali beépésre felvételt Krauser fűtőkereskedésében. 4171

Keresek egy elsőrangú megbízható cukrászsegédet, ki bonbonok és egyéb különlegességek előállításában megfelelő gyakorlattal bír. — Beépési idő június 20. Straky Ferenc cukrász Zsombolya. 4147

VÉTEL-ELADÁS

Kézi speditorkocsi és fűrdőkád eladó. Frankopanska-utca 25. —

Mészáros illetve hentesüzletberendezés jókarban lévő eladó. Schmidt János Feketi. 4249

Szántóföld 12 lánccsajjal „Meglakhatós” major környéken eladó. Bővebbet a kiadóban. 4214

Egy kifőzde és falatozó családi ügyek miatt eladó. Más üzletnek is alkalmas. Rudičeva-ut. 2. 4225

Eladó egy 27-es magánjáró szivószármotor, egy 27-es magánjáró benzínmotor. Ujváry Tamerin. 4235

Nagyobbszabású lakóház 800 nsz.-öi területtel sok melléképülettel, pincével, alkalmas bármilyen ügyüzemhez eladó és november 1-én átvehető. — Hampell Jakab tulajdonos Napnyugati ugarok, Mikuska-malom közelében. 4119

Vendéglőnek vagy bármily más üzletnek alkalmas jókarban lévő fordított ház Horgoson a vasútállomás mellett azonnali beköltözéssel eladó. — Bővebbet Malusev Iroda Subotica. 4037

Palicson ütszobás modern villa, öt kapa elsőrendű fajszerű és gyümölcsösrel jutányosan eladó. — Továbbá egy új bécsi ebédli, egy alghaszánt homokfútkocsi és permeezőgépet eladó. Erdelklődni az utolsó kitérőnél Fuchs Jéle villában. 4003

Zongora kereszthúros rövid eladó. Nagy Ferenc-telpeivel szemben 165.

Egy darab 6 HF huzatos kazán eladó. Oswald és Mihályi Palánka (Bácska). 3239

Ebédli divatos jókarban lévő megvételre keresték. Oblát Károly Sombor. 4220

Expresszágyak nappal klub-fotel, éjjel ág, kisebb helyiségek számára alkalmas, kaphatók csak a I. BROZOVIĆ-nál, ZAGREB, Boškovičeva-ut. 18. Raktáron tartok nagy választékot elsőrendű bőr klubgarnitúrákban, azonkívül kidolgozom a legfinomabb minőségű seymetakarókat, satinokat és clotokat stb.

Egykapa földön lévő konyhavetemény családi okomiat sürgősen átadó. Cim: Szegedi szőlők 185. A villanytelpevel szemben. 3233

Magnesit a legjobb fehércipőszítító. — Kapható illés gyógytárban főpostá állatlenében. Ara 5 dinár.

Eladó cukrászda. Suboticán Zemunski put 7 szám alatt lévő cukrászda beteges miatt eladó és azonnal átvehető esetleg lakással is Ante Marčić tulajdonos. 4253

KÜLÖNFÉLE

Jóforgalmu lakatos műhely elköltözés miatt átadó. — A számszámokát külön is eladom Reinhardt géplakatos Dárda. 4082

Butorozott szobát keresek konyhával, lehetőleg a beltérben. Cim a kiadóban.

Haszonberbe kiadó Radonovácson 1922. gazdasági évtől 37½ láncc elsőrendű föld, 12½ láncc kaszáló, 25 láncc szántó nagy gazdaság épületekkel. — Bővebbet a kiadóban. 4235

Paplankészítést, valamint régi paplanok áthuzását vállalja Csányi Károlyné paplankészítő Subotica, Sienkovičeva ul. 19. 2049

VESZEK

Hulladék és törött ezüstöt kérek ajánlatokat **DEUTSCH KÁROLY** tükörgyár STARAKANJIZA.

A Vojvodina nagyobb városában jóhírnévnek örvendő **könyv- és papirkereskedés** jól felszerelt **könyvkötéssel** más vállalkozás miatt eladó. Cim a kiadóban. 4023

Suboticán a város legforgalmasabb helyen 40 év óta fennálló **FÜSZERÜZLET** teljes berendezéssel más vállalat miatt eladó lakással együtt, 2 szoba, konyha, speiz, nagy pince és melléképítményekkel átadó és július 1-én átvehető. Ugyanott egy réz-hálóbutor eladó. Cim a kiadóban. 4252

Szeszfőzde berendezés eladó egyben avagy részletekben, u. m. egy ház 1 drb. 45 lóerős félstabil gőzgép, fa és réz főző-készülékek, 23 hl. kádak, hordók stb. Személyes avagy levélnben megkeresések **Szeszfőzde Igazgatóság Horgos** 4160 cimre küldendők.

GILETTE és mindenemű önborotváló késeket felelősség mellett a legjobb rendszerű motorikus üzemre berendezett gépen egy dinárért azonnal újja készürlők. **DEUTSCH IZIDOR OPTIKUS SUBOTICA.** Vidéki rendelőmet kérem a késeket ajánlott levélnben beküldeni

JÉG! MŰJÉG! JÉG! rendelésre házhoz szállítva kapható **MŰJÉGGYÁRBAN** Segedinski put 115 szám. — Telefon 566 szám. Olcsóbb és jobb mint a vermet jég.

OLAJAKAT gép, honger-, nyers-, autó-, compr-, dynamo-, gypju-, vaselin-, parafin **BENZINT** autó és motorhoz **KOCSIKENŐCSÖT** uszó fekete és sárga **TOVOT-ZSIRT** könnyű, világos **OXIGÉNT** hegesztés és gyógyászatra **GYÁRI LERAKAT-ból** ciszterna és hordótelekben jutányosan szállítok. **AUTO GUMMI** külső és belső minden méretben. Azonkívül az összes műszaki cikkek kaphatók. 1-a chrom varrószij pr. kg. 350.— **KEMÉNY GYULA, SUBOTICA** vasutal szemben. — Telefon szám 29.

Hogépek szakascentri pontos JAVITÁSA. Irógép szalagok. **Fényképezési** összes CIK K E K NAČIVJAN kezeltől. **Bélgépek** — **Gilette-kések** — **Közvetítés** — **Eredeti Zeiss-szemüvegek** — **lencsék**. **Mayerhof A.** optikussal.

SZÉKELY A. férfiszabó üzletében (Halpiac) készülnek a legelegánsabb férfi és gyermekruhák mérték után a legolcsóbb áron.

PÖSTYÉN

(PIŠTANY, CSEHSZLOVÁKIA)

CSUZ, KÖSZVÉNY, ISCHIAS első gyógyhelye. **THERMIA** legideálisabb szálló, a fürdőkkel egybeépítve. Kitűnő gyorsvonatösszeköttetés, S. H. S. állambelieknek jelentékeny valutakedvezmény. — Felvilágosítások: S. Moj-silovits Beograd, rue 3. Dečanska. Eredeti póstyén „Pi.Qa.” gyógyiszap ismét kapható házi kezelésre. Rendkívül olcsó, mert egész kurára (20—30 kezelés) feltétlenül elegendő. 3151

Kalapkereskedők és kalaposmesterek figyelmébe!!!

Brüder Böhm féle **STUMPOK**, fekete és színes, férfi és fiu **KALAPOK** más áru bevezetése miatt napi áron alul kaphatók

LICHT SALON SOMBOR.

VETŐGÉPEK,

borsajtók, szecskavágók, tengeri morzsolók és egyéb mezőgazdasági felszerelések olcsó és jó minőségben beszerezhetők a

DEBRECENI MEZŐGAZDASÁGI GÉPGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁGNÁL, DEBRECEN.